

Milan Kohout

PROVEĎ VOLA SVĚTEM,
VOLEM ZŮSTANE

OKO, KTERÉ BDÍ

Bezpečí a tvořivé prostředí spolu úzce souvisí a společně podporují kvalitu života,
který se odehrává v každodenních zápasech živých lidí
navzdory oficiálním dějinám.

Milan Kohout

PROVEĎ VOLA SVĚTEM,
VOLEM ZŮSTANE

*ze smutku plášt'
ušíju si jehlou deště*

*sám prosím bílé stěny
o černý šrám...*

ČÁST PRVNÍ

BLÁTO V DEŠTI

„Zasraný komunisti!“ zařval jsem po okupaci Československa z okna našeho bytu v novostavbě, když mi bylo čtrnáct let. Zařval jsem to strašlivě nahlas, aby to slyšelo celé sídliště na Slovanech v Plzni.

Žvuk mého výkřiku se vydal na cestu prostorem, přes Evropu a Atlantický oceán až do Bostonu v zemi modrých kopců.

Tam se odrazil od malého kapesního zrcátka a vydal se na cestu zpátky.

Sousedka ten večer přišla k mým rodičům a ustrašeně jim říkala, co jsem křičel a že mě za to můžou zavřít.

Bylo krátce po okupaci Československa. Ještě před prázdninami nám učitelé vykládali něco o demokracii a svobodě a najednou se po srpnu otočili a v hrůze ze ztráty zaměstnání nám začali hustit do hlavy zase bláboly o komunismu a nasadili znovu vyučování ruštiny. Pro mě to byl neuvěřitelný podraz. Nemohl jsem pochopit, jak je to možný.

„Dospělí jsou zrádci,“ řekl jsem si. Tohle trauma chtě nechtě nasměrovalo můj život.

Úplně nejstarší vzpomínku mám na chvíli, kdy jsem stál pod stolem u strýce Kubína a najednou na zem spadl lidský prst. Řval jsem hrůzou. Máma mě objala a povídá: „To není prst, to je špička od rohlíku a ta je k jídlu.“

Můj strýc, její bratr, vstoupil do komunistické strany hned po válce a byl naprosto zaníceným komunistou. Vyprávěl, jak se setkal se svojí ženou Jarmilou na komunistickém pochodu mládeže v Praze, kde spolu nadšeně vyřvávali hesla propagující komunismus, a jak chtěli zničit ten hnusný, vykořisťovatelský a lidskou důstojnost ponižující kapitalismus.

„Milane, my jsme zažili válku a předválečnou zradu Západu a těm ideálům komunismu jsme opravdu věřili,“ hájil se vždy léta poté strýc, vysokoškolsky vzdělaný architekt. Kdykoliv jdu po jedné ulici na Slovanech v Plzni a vidím dům, který projektoval v duchu nové, zbytečnými buržoazními ozdobami nezátížené doby, vždycky si na něj vzpomenu. Je funkční, jednoduchý a připadá mi čím dál upřímnější.

Od chvíle, kdy jsem zažil šok z pádu kusu lidského těla na zem, se mi vždy po určité době opakuje hrůzný sen o obrovské kouli, která leží přede mnou a kolem které nic není, a já, maličký človíček, sám a sám před ní stojím a vím, že pokud se chci zachránit před smrtí, nezbyvá mi, než tu obrovskou kouli spolknout. Ale přitom mi rozum říká, že je to naprosto nemožný úkol, protože

ta koule je daleko větší než moje huba, a když si ji do ní budu cpát, prasknou mi rty. A pak, jak ji budu polykat, roztrhne mi i krk, protože ta koule je přece logicky (!) daleko větší.

Ale něco mi zároveň říká, že můžu být zachráněn a že určitě existuje řešení, jak na tu kouli vyzrát, a že fyzikální zákony nemusí nutně platit.

Usilovně přemýšlím, lije mi pot z čela, hrůza se znásobuje, protože řešení asi zavčas nenajdu. Najednou se vzbudím, dýchám jako šílený, posadím se na posteli, mnu si oči a říkám si: „Do prdele s tou zasranou koulí!“

Jako malý jsem často krvácel. Jednou jsem se řízl do prstu při řezání samorostu, který jsem chtěl vystavit mámě v kuchyni. Krev se řinula a řinula a máma mi ránu obvázála, ale druhý den zase začala krváčet. Koukal jsem se z okna na dvůr, z prstu mi kapala krev na okenní rám a zasychala tam. Do zaschlých kapek jsem špendlíkem vybodál nápis „Má krev“. Zůstal tam čtyřicet pět let, a když jsem vloni přijel navštívit mámu, zírám, že nechala vyměnit okenní rámy a ten s mojí krví někdo někam odnesl a už se nikdy nedozvím, kde skončil.

Mí rodiče se přestěhovali do komunisty vybudovaného sídliště z malého domku, který jim prodal jakýsi podvodník za první republiky. Všechny zdi byly neustále prosáklé spodní vodou. Prodal jim domek samozřejmě v létě, kdy bylo sucho, a tudíž „zboží“ vypadalo dobře zabalené a suché.

Od narození jsem v tom vlhkém domě trpěl na záněty průdušek a otec se rozhodl požádat o dekret na byt. Vláda nechala stavět spoustu domů a zakládala nová „sídliště pro pracující lid“. Pracovník si podal žádost a po nějaké době dostal klíč od nového bytu. Ten náš byl na Slovanech v Plzni. Komunisté se tenkrát rozhodli, že nové domy budou vypadat jako paláce pro chudé pracující.

„Teď přišla doba pro nás, to my budeme bydlet v krásných a moderních bytech, tak jak jen buržoazie bydlela za první republiky,“ říkali a na náš dům pověsili úplně novou rudou ceduli s názvem „třída Budovatelů“.

Moje máma pořád v onom bytě bydlí a já dnes obdivuji, jak neuvěřitelně kvalitně je celý cihlový dům postavený. Bez větších problémů může přežít půl tisíciletí. Samozřejmě tehdejší komunistické vládě později začaly docházet zdroje na takové budovy a přešli na výstavbu laciných a nekvalitních panelových domů. Náš dům je z doby budovatelského nadšení, z nadšení lidí, kteří tenkrát věřili, že je možné vytvořit novou společnost bez ekonomických krizí a nezaměstnanosti, společnost věčného štěstí a sociální spravedlnosti.

Každý z jednotlivých vchodů do domu měl svého socialistického správce a na dveřích visela cedulka „Tento dům je v socialistické péči nájemníků“. O vytírání chodby a uklízení trávníku se starali všichni nájemníci rovným dílem. Na našem poschodí bydlel chirurg Neubart vedle číšníka Macha a soustružníka ze Škodovky Paura. Můj otec pracoval jako inženýr ve Škodovce.

Jednou nebo dvakrát týdně se všichni scházeli u doktora Neubarta, hráli bridž a šťastně se při tom chechtali. Nakukoval jsem jim přes ramena a pravidla jejich sídlištní hry mně byla nepochopitelná. U vedlejšího stolu sedával doktorův syn a jídal uvařenou rýži. A jak jsem ho pozoroval, naučil jsem se poté také vychutnávat tu obyčejnou, suchou rýži, pomalu ji nabírat na vidličku, vkládat do úst a říkat: „To je ale dobrota.“

Poprvé mě do školy doprovodila máma.

Přezul jsem se v šatně, šel do třídy a posadil se do lavice. Přišla krásná dlouhonohá blondýna v minisukni, posadila se na katedru a dala si pomalu nohu přes nohu. Už tenkrát jsem si říkal, jak asi vypadá ta dospělá píča pod její sukní.

Usmála se a řekla: „Vítejte, milí žáci, už brzy přejdeme ze socialismu do vyšší fáze dokonalosti společnosti a nastoupí komunismus. Všichni se už budeme mít jen dobře, peníze se zruší a všichni soudruzi budou tak uvědomělí, že si budou z krámu brát zadarmo jen tolik jídla, kolik budou nezbytně potřebovat, a prodavačky už nebudou prodavačky, nýbrž jen ‚podavačky‘ zboží.“

A udělila nám úkol: „Teď mi všichni nakreslíte sluníčko!“ Rozdala nám pastelky a papíry. Kluk, který seděl vedle mě, na papír nakreslil velký žlutý čtverec, protože měl z celého svého života mezi nekonečnými sídlištními krabicemi dojem, že je příroda pravoúhlá.

„Je tohle sluníčko, děti?“ zeptala se učitelka.

„Ano!“ křičela třída.

„A proč?“

„Protože je žlutééé!“

V polovině padesátých let vláda učinila první krok ke komunismu. Jednoho dne vyhlásila, že je chleba zadarmo a že si každý má vzít jen, kolik potřebuje.

Ale lidé, kteří měli na vesnicích domácí zvířata, jezdili do krámu pro chleba s kárami, nakládali si na ně desítky bochníků a s nimi potom krmili své slepice a prasata.

A tak vláda vyhlásila, že je experimentu konec, že naši soudruzi nejsou ještě pořád dostatečně uvědomělí a připravení pro komunismus a že zase budeme muset za chleba platit.

Bylo jaro a šefíky děsně voněly, sluníčko vysušovalo louže a já šel do školy a moc jsem se těšil, protože jsme měli dostat svoje první pionýrské šátky.

Stál jsem v řadě vedle dalších spolužáků, učitelka každému zavazovala kolem krku rudý šátek, pak přistoupila ke mně a řekla: „Milane, nastav krk.“ Já ho nastavil a za chvíli mě už hřál ten vřele přijatý kus rudé látky a komunistické propagandy.

Domů jsem šel velice pyšně a pozoroval, jestli si okolní chodci všimají mého rudého šátku. Na nebi kroužili ptáci, všechno bylo jakoby prozářené radostí

a nadšením, maminky měly zaparkovaná svá miminka v kočárcích podél domů a vařily obědy pro své socialistické muže a po celém sídlišti se hemžily děti.

Táta seděl doma u stolu a jedl. Přistoupil jsem k němu, aby viděl šátek, a on se jen tak letmo podíval a pak procedil: „To je strašný.“ Máma ho okřikla, aby mi nekazil radost. Šel jsem do svého pokoje, postavil se před zrcadlo a nechápal jsem, co je na rudém šátku strašného.

Večer jsem mámě oznámil, že chci být horníkem, protože nám ve škole povídali o jejich práci, jak krásně kutají to uhlí. Představoval jsem si, že budu pořád, každý den úžasně špinavý, jak ze mě bude téct pot, rozpouštět černou špínu, ta bude tvořit líbivé obrazce na mém nahém těle a vůbec mi nebude zima, protože tam dole v šachtě je prý příjemné teplíčko.

Máma se posadila do našeho nového zeleného křesla stylu Brusel a zeptala se: „A nechceš být radši lesníkem? Ten chodí na čerstvém vzduchu.“

Šel jsem spát a před usnutím jsem uvažoval, že by ani ten lesník asi nebyl špatným povoláním, protože v lese rostou houby a v létě je tam zase pěkný chládek.

Otec přinesl naši první televizi.

Postavil ji na stolek do kouta v obýváku, z kapsy vytáhl troje ošklivé plastické brýle a pravil: „Kdykoliv se budeme na televizi koukat, musíme si chránit oči nebo oslepeme.“ A dodal: „Pořady vždy předem vybereme a jedině já můžu televizi zapnout.“

Večer jsme se posadili do křesel, táta šel k televizi, slavnostně otočil knoflíkem a po několika minutách se na obrazovce začalo cosi vlnit a my jsme zírali na náš první televizní program.

Na očích jsme měli televizní brýle, které zabarvovaly obrazovku dohněda, a hnědá hlasatelka říkala, že se teď zaposloucháme do opery v Národním divadle. Za chvíli už na jevišti stáli hnědí herci a pěli, ale mně připadalo, že jenom ječí a není jim vůbec rozumět. Vůbec mě to nebavilo. Najednou se obraz zkroutil a ztmavl a za chvíli se na obrazovce objevila cedule „Omluvte poruchu ve vysílání“, a to se mi začalo líbit, až jsem se jízlivě rozchechtal, že už ti ječící zpěváci nemůžou dál vřeštět.

V té době televize vysílala jen živě, takže na ně asi režisér zařval, ať si dají pauzu, že se opravuje technika. Pěvci si nejspíš zapálili cigárka a čekali. Pak režisér zavelel „Jedem!“ a oni pokračovali ve zpěvu tam, kde přestali, ale to už se mi zavíraly oči a usnul jsem jako špalek.

Náš soused Paur, komunista a soustružník ze Škodovky, měl syna Honzu, se kterým jsem se kamarádil. Každou sobotu jsme spolu ve sklepě hráli divadlo pro ostatní děti z bloku.

Obecenstvo sedí na schodech vedoucích do sklepa. Já otevřu dveře, nastupuju na scénu a zakvílím: „Konec světa se blíží, prchejte!“ Honza buší tyčí do vyřazeného prádelního kotle a já zase: „Smrt se blíží, prchejte!“ A do toho začne vyvádět domovnice... „Domovnice se blíží, prchejte!“ volám a všichni diváci prchají ze sklepa, protože socialistická domovnice je pánem domu a nikdo jí v baráku nebude hrát tyjátr o budoucnosti lidstva.

Ve školní lavici vedle mě sedí Fulín. Jeho otec byl za války mezi partyzány a vypráví svému synovi vtipy o židech v koncentracích.

„Židé, půjdete domů,“ pošeptal mi Fulín do ucha při hodině češtiny, „hurá, hurá, křičí židé.“ Pak se na chvíli odmlčel a dodal: „Ale komínem!“ A já pořádně nerozuměl, co je na tom srandovního, a vůbec jsem nevěděl, kdo to byli židé, protože v naší škole jsme byli všichni úplně stejní a nikdo neměl žádné náboženství a minulost nám připadala jako zapomenutá v černobílých fotografiích učebnic a roztřesených, poškrábaných filmech.

Ale výlety s Fulínovým otcem se mi vždycky moc líbily. Odvedl nás na svoji zahradu za městem, tam vytáhl vzduchovku a všichni jsme se schovali za boudu. Za chvíli se na strom slétli vrabci, najednou praskla vzduchovka a jeden vrabec se řítí k zemi. A po něm následují další.

Pan Fulín všechny vrabce posbíral, oškubal z nich peří a dal je péct do trouby. My se posadili za starý zpráchnivělý stůl a on pravil: „Takhle jsme se přiživovali za války.“ A každému rozdal z pekáče malinké vrabčí stehýnko.

Jednou jsme při hodině tělocviku šplhali na tyč, objímali ji nohama a sjížděli dolů. Jak tak jedu dolů, celým tělem mi projel příjemný, dosud neznámý pocit. Dole jsem se posadil na prdel a vůbec jsem nevěděl, co se stalo. Ale že mi stál čurák, mi bylo divné. Doma jsem hned běžel na záchod a začal jsem si ho prohmatávat. K mému překvapení jsem měl pocit jako při klouzání po tyči. Tak jsem si pytlík prohmatával každý den. Jednou jsem si ho hladil a hladil, až jsem to nějak přehnal, protože koukám, že mi z něj vyteklo trochu „mlíka“. Bylo mi při tom báječně a hned jsem si pomyslel, že jsem objevil něco nevidaného. Vzpomněl jsem si, jak mě nějaký starší spolužák jednou poučil o „výrobě dětí“: „Prostě strčíš čuráka holce do píči a vychčiješ se do ní.“ Ale to mlíko mi do jeho teorie nějak nesedělo.

Můj kamarád Michal, který bydlel ve vedlejším vchodu, mi povídá: „Pojď do sklepa, já tě něco naučím.“

Tak jsme šli, otevřeli těžké pancéřové dveře a vstoupili do bludiště chodeb pod naším domem. Komunisté tam vybudovali protiatomový kryt, chránící nás před americkými atomovými bombami, které, jak nám ve škole často učitelé

vyprávěli, můžou přilétnout každou chvíli, protože američtí kapitalisté jsou strašně nenažraní a chamtiví a chtějí pomocí válek ovládnout celý svět.

Šli jsme až na konec jedné z chodeb a tam mi Michal řekl, abych si sundal kalhoty a vytáhl ptáka. Já už ale věděl, co chce dělat.

Za chvíli jsme tam oba stáli a ve slabé záři dvacetiwattových žárovek obalených pavučinami jsme si honili naše malá péra a já povídám Michalovi: „Já už na to dávno přišel.“ A on odpověděl: „Já taky.“ Tak jsme pokračovali. Michal občas popsal pučící kozy spolužačky Bártové z naší třídy, já jsem dodal popis její kundý a oba jsme si představovali, jak tam s námi je a honí nám ty ptáky. Pak Michal silně vydechl, vystříkl semeno na betonovou podlahu hned vedle hromádky jedu na krysy a nápisu „Pozor jed – životu nebezpečno!“. Prach se trochu rozvířil a po podlaze spěchal vybledlý pavouk. Za chvíli to přišlo i na mě a výron následoval pavoučí stezku.

Pak jsme si utřeli ptáky do rukávů a po cestě zpět jsme si říkali, jak krásně jsme tu Bártovou vomrdali.

Večer jsem vzal tužku a papír a napsal jsem povídku:

Josef a Prachmen

Josef si vzal koště a šel vymetat prach.

Na půdě byl strašně černý a hustý prach, protože ten dům byl uprostřed hučícího zakouřeného města. Začal zametat prach a prach tvořil obrovské mraky, které kroužily mezi trámy.

Najednou uslyšel, že ze země někdo křičí. Sehnul se a rozhlížel se dokola. Žárovka byla na půdě slabá, ale přece cosi zahlédl. Od trámů přicházela malá černá figurka a zoufale mávala rukama. Když přišla až k Josefovi, řekla: „Jsem Prachmen, a jestli mi zameteš všecken prach, tak mě zničíš!“

„To bych nerad,“ zhrozil se Josef, „to bych skutečně nerad, ale mohl byste mi vysvětlit, proč bych vás zničil?“

„To je jednoduché,“ vykřikl Prachmen. „Kdyby nebyly trámy pokryté krásným prachem, kdyby chuchvalce prachu nevisely z tašek a nepadaly do prastarých pavučin plných mrtvých much a můr, kdybych v nocích nemohl dlouhé hodiny tančit v závějích prachu tak, až se prach víří, zmítá se a odplouvá společně s průvanem, kdyby prostor nebyl plný voňavého prachu, tak bych zemřel žalem.“

„Tak to já tedy nebudu zametat!“ honem povídá Josef, „a jestli chcete, pojďte se mnou dolů na chleba se sádlem.“

A tak šli a od té doby byli nejlepšími přáteli, protože Josef taky moc čistý být neuměl.

Někdo nechal stát bednu od nového piana na chodbě v přízemí. Když jsme s Michalem přišli ze školy, hned jsme si řekli, že si v té bedně nahoníme ptáky.

Tak jsme do ní vlezli, školní tašky jsme nechali na chodbě, zabouchli jsme za sebou víko, posadili se a Michal povídá: „Co kdybych ho nejdřív nahonil tobě a ty pak mně?“ „To je supr nápad,“ souhlasil jsem a zavřel oči, takže už jsem neviděl ani nitě světla prostupujícího škvírami mezi dřevěnými prkny. Michal mi ho vzal do ruky a já si představoval Bártovou, jak tam se mnou v té bedně sedí a honí mi ho, a netrvalo ani dvě minuty a už jsem vystříkl a spokojeně zavzdychal a schouil se do klubíčka. Michal se po chvíli dožaduje: „No a kdy ho nahoníš ty mně?“

Ale já jsem najednou vůbec neměl chuť mu ho honit, protože na mě padl děsný smutek a cítil jsem se, jako kdybychom přeskočili celý život a seděli už v rakvi. Michal se nasral a zařval: „Do prdele, já ti ho nahonil a ty mi ho teď nahonit nechceš?“ Vyskočil a praštil se do hlavy. Hned mu došlo, že jsme v oné bedně jako v pasti života, protože jakmile jsme vlezli dovnitř, zaklapl za námi zámek. Tak jsme tam seděli a vyčkávali a volali o pomoc jako o život, až najednou po několika hodinách jde kolem kamarád Daniel a povídá: „Do prdele, co děláte v tej bedně?“ A otevřel nám a my jsme vylezli a povídáme mu: „Nechceš naučit něco do života?“

Od té doby jsme si je honili ve třech.

Čím déle jsme chodili do socialistické školy, tím víc se nám pod kůži vrylo, že se všechno musí dělat kolektivně a že by si lid měl vytvářet k životu společný prostor. Takže jsme si po nějakém čase společného honění čuráků řekli, že potřebujeme nějaké pohodlné a teplé místočko.

Daniel měl starou babičku, která každý den chodila do zapadlé čtvrti v Plzni-Božkově. Říkalo se tam v Jerichu. Měla dvě místnosti v domě, který jim nechali komunisté po znárodnění jejich továrničky na nábytek zvané Benona.

Celá rodina se ze znárodnění majetku trochu pomátla a Danielova poloslepá babička denně vyrážela do ulic a hledala v odpadcích staré harampádí, které pak vláčela za sebou až do Jericha, kde ho uskladňovala. Asi pro budoucí časy, až se zase vrátí kapitalismus a všechno se to ku blahu firmy zužitkuje. Jericho byl úplně zapadlý kout božkovské čtvrti a téměř nikdo nevěděl, jak se tam dostat. Jako by se tam zastavil čas a všechno zamrzlo v roce 1948. Okolní zahrada byla zavalena šrotem a odpadky a uvnitř této změti hmoty stál starý rozpadající se dům, ve kterém žila tlustá nemocná stařena. Vycházela jen za noci a pomocí svých berlí, jejichž madla měla obalená hadry, se šourávala ke starému stěhovacímu vozu, který měl zpuchřelé prázdné pneumatiky a na boku nakreslený šťastný obličej nového majitele nábytku Benona. Uvnitř vozu pak trávila o svíčky celé noci a k ránu se zase šouravě vracela do svého bytu.

My jsme se vždy snažili zjistit, co v tom voze celé ty noci dělá, a často jsme se tiše připlížili a hledali nějakou skulinu, skrze kterou bychom ji mohli pozorovat.

Ale jediné, co jsme mohli zahlédnout, bylo plápolavé malé světýlko svíčky, která jakoby uměle držaná při životě chtěla uchovat věčný plamen příštích časů, kdy někdo přijde, napumpuje pneumatiky stěhovacího vozu a vyrazí s novým voňavým nábytkem za dalšími šťastnými spotřebiteli.

Daniel přemluvil babičku, že si z jedné z místnosti uděláme klub mládeže. Celý den jsme pak vynášeli ohromné množství starých nepotřebných krámů, všechno jsme umyli a vymalovali stěny, vyprášili starý otoman a na zem jsme položili koberce.

Pak jsme si sedli kolem stolu uprostřed místnosti, všechno pořád úžasně vonělo tím letitým prachem, a začali jsme se dohadovat, jak se náš klub bude jmenovat. Michal povídá: „Jak víte, tak mně emigroval z republiky strejda a už psal, že je v americkém Oregonu. Psal, že prej je tam úplně jinej život, všichni se tam pořád jenom smějou.“ Vytáhl nádherný kalendář a my jsme v něm listovali a žasli nad oregonskými přírodními krásami a já si prohlížel zejména jeleny na horských loukách a zdálo se mi, že se také smějou... A protože se nám obrázky velmi líbily, domluvili jsme se, že se náš klub bude jmenovat Klub Oregon. Fotky z kalendáře jsme zarámovali a pověsili na stěny. Ale nějak jsme ten den už neměli chuť si ho honit, protože se při tom nedá smát.

Když jsme tam přišli příště, Michal prohlásil: „Nemáme žádnou inspiraci na honění, tím to je!“ Vzal jeden z těch obrázků na stěně a na opačnou stranu nalepil akt krásné ženy, který vytáhl z kapsy. Postupně jsme na všechny rubové strany obrázků nalepili nahé ženy a vždycky, když jsme přišli, obrazy jsme obrátili a pověsili zase zpět na stěny a ze všech stran na nás koukaly štíhlé dlouhonohé a dlouhovlasé krásky šedesátých let a my jsme seděli na vyprášeném otomanu a všichni tři jsme si je honili a vychvalovali si, jaké k tomu máme pohodlí a neuvěřitelnou inspiraci.

Michal našel dokonce starou dřevěnou slánku a slavnostně navrhl: „Od této chvíle budeme střídat všechno naše vyhoněné semeno do této nádoby.“ Dno slánky se za nějaký čas rituálně pokrylo bílým práškem z milionů uschlých kolektivistických spermií. Při odchodech jsme nádobku s horami našich „umírajících dětí“, jak jsme tomu říkali, postavili na stůl jako slánku plnou soli života.

Následující sobotu jsme přišli a slánka ležela na židli vedle babiččina gauče a vedle ní se válel nedojedený krajíc chleba...

Ve škole nás pořád učila blondýna s dlouhýma nohama. Vždy se posadila na katedru tak, abychom jí viděli pod zatraceně krátkou sukni. Byla šedesátá léta a všechny holky chodily polonahé.

Doma jsem si vystříhl díru v kapse, a když zase vystavila své dlouhé nohy, protáhl jsem ruku dírou, nahmatat si čuráka a začal si ho nenápadně honit. Vtom jsem si všiml spolužáka Fulína, jak se rytmicky třese a má také ruku v kapse.

Tak jsme vždy spolu hleděli na blondýnu a vůbec jsme nevnímali, co povídá. Ale jednou, těsně před tím, než jsem se udělal, se mě zeptala: „Jakého rodu je slovo hon?“ Celý jsem zrudl, ale už bylo pozdě, ztuhl jsem a po stěně mi stékalo teplé sperma. Učitelka přehodila nohu přes nohu a pokračovala ve vyprávění o budoucnosti socialismu a nekonečném štěstí, které nás potkalo, že jsme se narodili ve svobodné zemi, kde jsme si všichni rovni a nikdo nás nevykořisťuje, protože všichni všechno společně vlastníme, a brzo vybudujeme společnost, ve které nebudou peníze a každý bude dostávat vše podle svých potřeb. Ve školním rozhlase začala hrát budovatelská píseň „Tak už máme, co jsme chtěli“ oznamující konec vyučování a já si běžel umýt stěho na záchod a říkal si, že moje soudružská potřeba je ta krásná dlouhonohá blondýna a že bych měl požádat soudruha ředitele, aby mi ji dali.

Na konci školního roku jsme celá třída jeli do školy v přírodě do hor a my kluci spali společně ve velké místnosti.

Po večerce nám dlouhonohá blondýna zavřela dveře od ložnice a zhasla světlo. Bylo ticho a jen cvrčkové z okolních luk ržáli tu svoji sexuální píseň a vlahý vzduch proudil oknem do místnosti. Najednou Fulín povídá: „Nechcete všichni něco naučit?“ A spolužák Karel mu na to odpoví: „Myslíš, jak si honit čuráka?“

Za chvíli jsme všichni seděli na svých postelích a honili si usilovně ptáky a vzdechy mísící se s cvrčením tvořily zvukovou skladbu, kterou by nikdy nezkomponoval ani John Cage. Okolní hory zamyšleně mlčely a my postupně vypouštěli svá semena. Ta stékala z vrcholků do nížin, aby se vsákla do úrodné půdy a vzklíčila.

Cítili jsme, že začínáme konečně žít své vlastní životy.

O prázdninách jsme jezdili já a můj kamarád Daniel na kole na vandry. Za socialismu prakticky neexistovala násilná kriminalita, takže nás rodiče bez obav pouštěli samotné cestovat po kraji.

Měli jsme v povědomí onu ideologii spravedlivé společnosti. Chtěli jsme „bohatým brát a chudým dávat“. Jazyk, který nás socialistická společnost naučila a kterým jsme od té doby mysleli, byl postaven na zájmenu „my“, a ne „já“.

Na vesnicích byly socialistické samoobsluhy se smíšeným zbožím a my jsme si říkali, že to zboží je drahé a že na to ubozí vesničtí chudáci nemají peníze. Tak jsme se pozvolna naučili zboží krást.

Zatímco se Daniel vždy na něco vyptával paní prodavačky, já si mezitím cpal všemožné věci z regálů do kapes a pod bundu. Daniel koupil jedno lízátko a volným krokem jsme z prodejny odešli.

Pak jsme vše nakradené rozdávali lidem po cestě.

V jedné z prodejen mají velikou krabici lékařských teploměrů. Nacpu si jimi plné kapsy a ujíždíme pryč. Na kraji další vesnice stojí za plotem obrostlým kvetoucím svlačcem jakýsi stařeček, pohledem už zahleděný do věčnosti. Užívá si letního sluníčka.

Zahlédnu ho, slézám z kola. Daniel také seskočí a pomalu k němu kráčíme přes silnici.

Dědeček si hladí rukou vous, letní větřík mu načechrává vlasy. Zastavíme se před ním a já, jako hrdina z dávných bájí, sáhnu do kapsy, vytáhnu tři lékařské teploměry a říkám: „Tady máte od nás dar, dobrý muži!“ A vtisknu mu je do dlaně.

Pak zase nasedneme na kola, odjíždíme. Já se ještě ohlédnu a vidím, jak tam ten stařeček pořád stojí s nataženou rukou, drží tři teploměry a nechápavě za námi hledí.

Ale s každým novým lupem jsme se dostávali do většího a většího opojení z kradení. Už jsme se vždycky nemohli dočkat, až se na obzoru objeví další víska. Hned jsme přidávali tempo, dohadovali se, jaká asi tak bude nová samoobsluha a jak se zase napakujeme...

Přijeli jsme do Neuraz u Nepomuka.

Vejdeme do samoobsluhy, která je zatočena do L, takže prodavačka nemůže vidět za roh. Celým tělem mně projíždí blažený pocit. Vydávám se za roh, za chvíli se pakuji desítkami drahých čokolád a jak nadutý odcházím z prodejny následován Danielem.

Jedeme za vesnicí k místnímu rybníku. Vysypu všechny čokolády na zem a najednou mě napadne, že by se s nimi daly dělat krásné žabky. Rozpráhnou se, jedna za druhou ty čokolády kluští po hladině rybníka a potápějí se uprostřed jako topící se lidé. Tu mi však hlavou probleskne myšlenka, že s našimi krádežemi už asi něco není v pořádku. Že už nekrademe proto, abychom dávali chudým, ale kvůli tomu, že nám to přináší neuvěřitelně příjemný a omamný pocit štěstí. Svléknul jsem se donaha, skočil do rybníka a plaval doprostřed. Tam jsem se nadechl, potopil se pod hladinu a snažil se dostat až k samému dnu, na kterém ležely mrtvé čokolády. Ale nic jsem tam neviděl, protože voda byla tmavě zelená. V hlavě mi brnklo, že bych tam pod vodou měl už zůstat. Zatnul jsem zuby, snažil jsem se zadržovat dech, co nejdéle to šlo. Už se mi začala točit hlava. Náhle mě ale pud sebezáchovy uštknul do mozku a v panice jsem se snažil dostat nad hladinu...

Když jsem vynořil hlavu a zuřivě vdechoval čistý vzduch, viděl jsem tu krásu kolem, modrá šídla vznášející se nad hladinou, žlutě kvetoucí leknín při břehu a lány obilí kolem rybníka.

Doplaval jsem na břeh a povídám Danielovi, který si ničeho nevšiml: „No, nevím, jestli se ryby někdy naučí rozbalovat staniol na čokoládách.“

Na podzim jsme chodili na lup kaktusů, protože si Daniel vymyslel, že budeme mít obrovský skleník na zahradě jeho babičky.

Jedno z rozsáhlých státních zahradnictví bylo za Starým Plzencem.

Počkali jsme vždy až na půlnoc, oblékli se do černých šatů, připlížili se ke skleníku a naslouchali.

Těsně před plotem jsme se pokaždé vysrali, protože jsme měli hrozný strach. Ale touha po napětí z kradení byla silnější. Kleštěmi jsme vystříhali díru v plotě, připlazili se až ke skleníku a chvíli házeli malé kamínky na jeho tabulky, abychom zjistili, jestli tam náhodou nespí zahradník. Pak jsme vyškrábali tmel na tabulce, vyjmuli ji a dírou jsme vlezli dovnitř.

Bylo tam vždycky příjemně vytopeno a vůně tisíců kaktusů byla jako med tekoucí do nosu. Chvíli jsme tam stáli, užívali si okamžik nebezpečí a vítězství. Pak jsme vyndali z batohu pytle, začali zběsile vytrhávat velké kaktusy a cpát je do pytlů.

Protože tam bylo velmi málo světla a nedaleká pouliční lampa vrhala matné světlo, vůbec jsme nevěděli, jaké kaktusy vlastně krademe. Když byly pytle plné, odplížili jsme se a nasedli na kola.

Při prvním lupu mi podal Daniel jakýsi malý pytlík a povídá: „To je pepř, budeme ho sypat za sebou, ať nás nevypátrají policejní psi.“

Jedeme z kopce pryč z vesnice a nemůžeme se dočkat, jak budeme u Daniela ve skleníku vyndávat kaktusy z pytlů a křičet: „Jůůů, to je leninghausii a to je biskupská čepice, a strašně velká, ta musela růst tak padesát let!“

V černé kronice jsme se dočetli, že někdo opakovaně vykradl vzácné, takzvané matiční kaktusy ze státního skleníku a že policie je na stopě pachatelů.

Několik dní jsme s Danielem seděli doma a trásli se, jestli na nás přijdou a celý náš život se bude ubírat jinou cestou, protože nás vyhodí ze školy, pošlou do polepšovny a už navždy budeme mít v kádrovém spisu, že jsme ukradli kaktusy socialistickému hospodářství, podkopali důvěru ostatních soudruhů, a tudíž si zasloužíme být na pranýři před očima celého soudružského kolektivu...

V létě jsem vždycky trávil čas prázdnin v maličké vsi Klikařově, kde bydlela moje babička Filoména, a pomáhal jsem s hospodářstvím.

Od rána jsem pásával krávu. K rohům měla přikovaný řetěz, který byl druhým koncem přivázaný k její levé noze, takže musela mít celý den sklopenou hlavu a jen a jen uřezávat svými žlutými zuby travu. Když chtěla popojít, vždy jako chromá poskočila.

Mně se jí jednou tak zželelo, že jsem ten řetěz odvázal. Kráva zvedla hlavu k obloze, zatřásla s ní, spokojeně zabučela, proběhla se dokolečka a zase se dál pásala. Byl nádherný letní den. Ležel jsem na pastvě na drahách, koukal se také do nebe, až jsem usnul. Najednou mě vzbudí řev sousedů: „Proboha, který idiot

pustil tu krávu do pole? Koukněte se, jak to tady zválcovala!“ Za ohradou vidím sousedy, jak zápasí s mojí krávou a jak jí znovu vážou řetěz k noze, aby nemohla volně běhat a aby jen se sklopenou hlavou vyráběla mléko.

Opit znalostmi ze socialistické školy jsem dědu Mukenšnábla, druha mojí babičky, začal učit algebru.

On ale nechápal a já mu vždy říkal: „To je tím, že jsi vyrostl za toho kapitalismu, kdy jste vy chudí nedostali žádné vzdělání. Podívej se, rovnice o jedné neznámé se dá snadno vyřešit, rozumíš?“

Děd Mukenšnábl se pousmál a povídá mi: „Jestlipak víš, Milánku, že já jsem vstoupil do komunistické strany jako jeden z prvních už v jednadvacátém roce?“

Nevěděl jsem, o čem mluví. Mávl jsem rukou a vzdal se jeho vyučování. Raději jsem šel do místního obchodu, kde se prodávaly jen naprosto základní potřeby, jako sůl, čaj, chleba, káva, koření, mouka, sirky, svíčky... To proto, že byli všichni vesničané téměř soběstační v zásobování jídlem. Šaty si kupovali, až když se na nich ty staré naprosto rozpadly. Pro nové si slavnostně dojezili do okresního města.

Vešel jsem a ve své mladé nadutosti městského socialistického učence a pravil: „Dejte mně kilo chloridu sodného.“

„Co že chceš?“ odpovíděla prodavačka v květovaném šátku.

„No, povídám chlorid sodný, vy nevíte, co to je?“

„To jsem nikdy neslyšela, co to je?“

Vítězoslavně odvětim: „Tak já vám to řeknu postaru. To je sůl!“

Večer mi babička před spaním povídá: „Proč jsi urážel naši prodavačku, vždyť jsi si tu sůl ani nekoupil...“

Až do usnutí jsem přemýšlel, proč jsem si o ni říkal, když jsem ji vlastně vůbec nepotřeboval.

Babička měla jedno staré rádio. Vždy mi kladla na srdce, abych síťový vypínač pouštěl pomalu. „Aby elektřina nevběhla do toho rádia příliš rychle, protože se potom lampy zlobí a rádio hraje špatně.“

„Ale babi,“ říkal jsem jí, „to je jako s tou solí...“ Ale pak jsem se odmlčel a zaposlouchal se, jak staré rádio vyhrává „Jó, Babeta šla do světa a děs aby to spral“.

Babička vyprávěla, jak před lety musela obelstít Mukenšnábla, protože nechtěl zavádět do chalupy elektrický proud, neb říkal, že když je tma, tak se má spát a sluníčko nám ráno posvítí zadarmo na všechno, co chceme v životě vidět.

Tak pozvala elektrikáře.

Děd Mukenšnábl odešel za rozbřesku na pole s kosou na rameni, a když se vrátil, už na stropě v sednici visela jedna osamocená žárovka. Babi ji po setmění

nečekaně rozsvítila. Děd seděl nehnutě za stolem a povídá: „Do prdele, moje milá bábo, já jsem přesvědčený komunista a nepotřebuji připomínat biblické citáty o stvoření světa.“

Ale od té doby si večer četl z Rudého práva, ráno si přispával a začal chodit později na pole místního jednotného zemědělského družstva.

Měl krásnou černou kočku, která na něj vždycky čekala před chalupou na cestě. Když se vracel z celodenní dřiny na poli, lísala se mu k nohám a on jí vždy povídá: „Běž, mrcho, a chyt' si nějakou myš, na co si myslíš, že tě máme?“ Ale pak jí pokaždé nalil do špinavé mističky, ležící vedle stáje, trochu čerstvě nadojeného mléka.

Jednoho dne kočka ochrnula na zadní nohu.

Mukenšnábl přichází jako každý den k domovu. Kočka tam nesedí a nevíta ho, protože leží na slámě u krávy. On tedy povídá: „Tak už to máš za sebou.“ Vezme ochrnutou kočku a silným klackem jí jednou ranou přerazí vaz.

Běžím se podívat, co se děje, protože na mě babička křičí: „Nechoď teď, proboha, do kuchyně, já se na to nemůžu koukat!“

Děd Mukenšnábl po vzoru všech svých rolnických předků mrtvou kočku hodí do vroucí vody a po chvíli, když je uvařená, ji odnese jako potravu slepicím.

Druhý den jím čerstvá vejíčka. Jak loupám skořápku, pozoruji, jestli na žloutku nebudou nějaké mladoučké kočičí chlupy.

V té malé více lidí žili po staletí v drastické harmonii s přírodou a jejími zákony.

Sousedka Luňáková měla muže notorického opilce. Večer se vždy vypařil, šel do hospody v sousední vesnici, tam se děsně ožral a po cestě domů usnul v příkopu.

Jak jsme sedávali pod novou žárovkou, každý večer slyšíme drkotat kola káry kolem našeho okna a babička povídá: „Aaa, to už zase veze Luňáková muže domů, aby ho převrátila do postele.“

Ráno se přes sousední dvůr rozléhalo řvaní: „To už je naposledy, co pro tebe jedu s károu, ty prase vozňalý!“

Uprostřed následující zimy se sousedka Luňáková jedné noci rozhodla, že zhasne svoji žárovku a půjde spát. Když se ráno vzbudila, k chalupě přijel pohřební vůz a úředník v černém oděvu jí oznámil, že našli jejího muže zmrzlého mezi vesnicemi v příkopu.

Děd Mukenšnábl se rozhodl zabít slepici a udělat z ní polívku.

Pozoroval jsem ho, jak drží kdákající slepici na špalku, v druhé ruce má sekyru. Najednou mi povídá: „Pojď, ať se něco naučíš.“ Podává mi sekyru a do druhé ruky mi vtiskne pařáty rozčilující se slepice.

Nikdy jsem, kromě komárů, nikoho nezabil a najednou tam stojím, rozpřahuji se, sekyra projíždí krkem slepice a zasekává se do špalku. Jak se její tělo škubá, pařátkem mě drápne do ruky. Pouštím bezhlavou slepici na zem. Ona se postaví na nohy a běží směrem k díře ve vratech vedoucích do kurníku. Ale netrefí se, ještě několikrát bezhlavě vyskočí proti práchnivým vratům od stodoly, než se svalí na zem...

Kape mi krev z ruky.

Mukenšnabl ke mně přistoupí a řekne: „Ukaž to.“ Pak vytáhne z kalhot obrovského, starého, svaštělého čuráka, přistrčí pod něj moji ruku. Fascinován držím a najednou cítím, jak mi po ní teče teplá tmavě žlutá moč a Mukenšnabl pokračuje: „To bude dobrý, teď se ti to už nezanítí.“ Zasune pyj do špinavých roztrhaných kalhot a odchází do chalupy.

Stojím tam jako omráčený a přemýšlím, jak to tělo bez hlavy mohlo vědět, kterým směrem je kurník.

Cítím, že ani já nepotřebuju hlavu a že i moje pochcaná ruka asi přemýšlí o celé lidské existenci na této zeměkouli... A zdáli, od obzoru, se blíží hluboký rachot jakoby se valící obrovské koule.

Následující rok spadne Mukenšnabl ze žebříku při nakládání státního kolektivistického sena na půdu kolektivistické stodoly.

Toho dne už nikdo nechce dělat, protože je v televizi fotbal. Předseda si už pořídil televizi a všichni se u nich sešli.

Mukenšnabl tam leží na zemi, má zlámané kosti a jeho tělo asi přemýšlí o tom, jak se celé odevzdá vařící vodě...

Jedu s rodiči v našem novém bledě modrém autě Škoda Octavia na jeho pohřeb. Koukám z okénka na přední modrou kapotu a moc bych si přál, aby byla žlutá.

Otec jednoho dne nečekaně dostal zvláštní odměnu za svůj revoluční patent v oboru regulace elektrických motorů a zachránil tím celou novou konstrukci elektrických lokomotiv, které se porouchávaly.

I za socialismu byla v zákonech zakotvena klauzule, že vynálezci patří jedno procento z úspor. Když to soudruzi v továrně, kde otec pracoval, vypočítali, bylo to najednou na princip rovnosti v socialismu příliš mnoho peněz. Někteří soudruzi protestovali, že to bude vytvářet sváry mezi lidmi, když bude někdo najednou mít mnohem víc než ostatní. I jen náš soused z poschodí, chirurg Neubart, měl asi dvakrát tak větší plat než dělník v továrně.

Ale protože už nastupovala v Československu šedesátá léta a všude se začalo mluvit o nových koncepcích socialismu, nazývaných „socialismus s lidskou tváří“, nakonec mému otci dali asi sedmdesát tisíc korun.

Otec přišel domů a zařval na mě: „Pojď ke mně do pokoje!“

A jak jsem tam vstoupil, otec vyndal z tašky veliký balík peněz a vyhodil je ke stropu. Stokorunové bankovky se zvolna snášely k zemi na koberec a pokryly většinu podlahy.

Ještě chvíli jsme oba zírali na to nadělení.

Najednou se otec začal strašně chechtat a chechtal se pořád víc a víc a pak zařval: „Ať jdou ti komouši do prdele s tím socialismem! V kapitalismu před komunistickou revolucí bych vydělával tisíckrát víc než teď a zavalil bych celou rodinu prachama!“

Trochu jsem nechápal, protože jsem měl pořád v mysli teorie o komunistické rovnosti, které mě naučili ve škole. O tom, jak už se brzo těch odporných a špinavých peněz zbavíme.

Otec všechny bankovky posbíral a pořád ještě něco mumlal o zasraném komunismu.

Všiml jsem si, že pod postelí ještě asi tři zůstaly. Tak mu povídám: „A můžu si nechat, když tady ještě něco najdu?“

Otec se rozhlédl po podlaze a souhlasil. Zaplul jsem pod postel a vytáhl ty tři zatoulané stovky. Vůbec jsem nemohl uvěřit, že mám tolik peněz, protože jsem před tím žádné peníze nikdy neměl a najednou jsem měl na celé nové kolo.

Otec požádal o státní poradník na koupi auta. Když mu za několik měsíců zavolali z Mototechny, že na něj přišla řada, všichni jsme vyrazili si to nové vysněné auto koupit. Na výběr byly jen asi dva nebo tři typy aut v několika barvách. A jelikož jsme chtěli Octavii Super, nabídli nám modrou a ječivě žlutou.

Stáli jsme před dvěma auty zářícími novotou a mně se děsně líbila ta žlutá oktávie a žadonil jsem, ať ji koupí. Mámě se také líbila, ale otec nakonec pravil: „Žlutá je pro ženský, to by se mně lidi chechtali. Koupíme tu modrou.“

A tak jsme ten den odjízďeli z Mototechny v novém modrém autě. Zaparkovali jsme ho před naším domem na sídlišti a za chvíli se z oken vyvalily řady sousedů. Jelikož tam na celé ulici stálo jen to naše jediné auto, nesmírně ho obdivovaly. Vystoupil jsem a něžně jsem před celým tím publikem pohladil blatník a nade mnou se leskla rudá cedule s názvem naší ulice – třída Budovatelů. Zažíval jsem úplně nový pocit. Pocit bohatšího a vyvolenějšího v šedi davu. A cítil jsem, že se v tom skrývá jakási síla a moc.

Konečně jsme dorazili na pohřeb Mukenšnábla.

Vytrhl jsem se ze snění a otec mi povídá: „Když budeš čumět do blba, tak zpitomíš, pojď a vzbud' se do života!“

Vešli jsme do vesnické chalupy, babi nás přivítala s pláčem a povídá: „Pojďte se podívat, vypadá jako živý.“

Na kuchyňském stole ležela rakev. V ní spočíval děd Mukenšnábl s červeně

namalovanými tvářemi. Kolem se tísnila skoro celá vesnice a povídali si o jeho životě. Jak to měl v mládí těžké, jak musel dřít u sedláků, ale pak že za války podporoval komunisty a hned se k nim dal, jak byl šťastný, že ta jeho strana zvítězila v poválečných volbách, jak byl nadšený do kolektivizace zemědělství a na komunistických schůzích mluvil o lepší, spravedlivé společnosti, kde nebudeme jeden druhého vykořisťovat.

A jak jsem to poslouchal, tak mě napadlo, jestli ti vesničtí lidé vědí, že se u nás ve velkém městě už mluví o tom, že kolektivizace a celé to nadšení do komunismu bylo vlastně přehnané, jak musíme nechat lidi vlastnit trochu privátního majetku, a ne to všechno dát do jedné kádě, jako to dělali husité v Táboře. Protože když lidé všechno vlastní kolektivně, zleniví a přestanou pracovat a kolektivní majetek zušlechťovat.

Byl jsem z toho poněkud zmatený, protože jsem si pamatoval, jak Mukenšnábl od rána do večera dřel v jednotném zemědělském družstvu a jak tam při práci pod stohem sena i zemřel.

A babi mezitím roznášela na malých bílých talířcích horké párky. Nabízela je lidem stojícím kolem rakve a přitom vykřikovala: „A tady máte hořčici, ať si je vychutnáte!“

Lidem praskaly nožičky párků mezi zuby a sem tam vystříkl tuk. Všiml jsem si, že jedna kapka přistála na rudé tváři mrtvého Mukenšnábla a jakoby trochu zežloutla.

Ale za chvíli už tok řeči kolem mě začal splývat v jednu řeku času, tváře všech se začaly rozmazávat a jen vůně párků se linula sednicí...

Pak někdo zařval: „Muzikanti jsou tady!“

Všichni dojedli párky, vzali děda i s rakví a vynesli ho na dvůr, položili do pohřebního vozu taženého koňmi a celé procesí, doprovázené falešně hrající dechovkou, se vypravilo do Neuraz na hřbitov. Cestou jsme minuli místo, kde umrzl soused Luňák.

Spustili rakev do hrobu. Přemýšlel jsem, jestli má Mukenšnábl v močovém měchýři ještě trochu moči. Někdo mi podal hrstku hlíny a já ji hodil na rakev spočívající už hluboko v zemi. Ozval se mně dobře známý dunivý zvuk.

TUK KOLEM PASU

Pražské jaro šedesátých let, jak se nazýval obrodný proces, začalo nabírat na obrátkách a vláda vyhlášovala stále odvážnější myšlenky na vytvoření nového systému, kde bychom se sice pořád dělili o téměř všechno, ale ti schopnější a pracovitější by měli možnost se víc obohatit a dokonce i vlastnit malé firmičky.

Všichni cítili, že se něco zásadního mění, že nový svěží vítr duje do ztuhlých socialistických plachet. Vypadalo to, že se dospělí více smějí a krácejí po ulicích nějak tanečněji. Obchody zaplavilo více barev, auta už byla i červená a zelená. Prohlížel jsem si svůj chudounký šatník a zeptal se mámy, jestli by mi neušila zářivě žlutou bundu z pytloviny, kterou jsem ten den viděl v obchodě s textilním zbožím. Ukázal jsem jí vystřiženou fotku dlouhovlasého mladíka, stojícího na londýnské ulici, oblečeného do bundy mých snů.

„Tak běž koupit tu pytlovinu,“ řekla máma. Když jsem ji přinesl, sedla k šicímu stroji a šila a šila. Najednou zaječela, protože si přišila i vlastní prst a trochu krve skáplo na moji bundu. Táta seběhl na ulici a vysál hadičkou z nádrže trochu benzínu z našeho nového auta a skvrnu vyčistil.

Když máma došila, hned jsem si novou bundu navlékl a šel se projít kolem našeho auta a představoval si, že na mě všichni z celého sídliště hledí a říkají si, co je to za nového mladíka mezi námi, vždyť nemá stejnou bundu jako my všichni.

Tím pro mě začalo pražské jaro.

Ten rok jsem dostal k Vánocům svůj první magnetofon. Hned jsem s ním na Boží hod běžel ke své druhé babičce na Čechurov. Slavnostně jsem ho zapojil do zásuvky a ona se mě zeptala: „Co jsi to přinesl za bedýnku?“ Povídám jí: „To uvidíš, to je překvapení.“

Dal jsem jí mikrofon před pusou a požádal ji, aby mluvila.

„Proč mám najednou mluvit. Mluvit se má jen, když se chce něco říct,“ odpovéděla.

Ale já to už nahrál a hned jí to přehrávám, ona poslouchá a povídá: „Co je to za tu paní v tom rádiu?“

„To jsi přece ty, babi, pokrok, né? Můžeš sama sebe slyšet.“

Ale babi pořád trvala na tom, že má jiný hlas. Zkusil jsem natočit sám sebe, a jak záznam přehrávám, ani já jsem se nemohl poznat. Ale babi do toho povídá: „No, tady to jsi ty, tam jsi slyšet dobře.“

„Ne ne, to předtím jsi byla ty, tady to nějak zmátlo můj hlas.“

A ona povídá: „No jo, to už i za války to rádio zmátlo hlavy, já si pamatuju na Goebbelsovy proslovy.“

S kamarádem Jaroslavem jsme začali natáčet na můj nový magnetofon vlastní rozhlasové hry a různé povídky. Objevil jsem, že se výstup z magnetofonu dá zapojit dozadu do rádia a pak zní všechno jako skutečné rozhlasové vysílání. Když jsme dokončili jednu z povídek, vyhlásil jsem mezi ostatní děti na sídlišti, že se bude vysílat v rádiu.

Všichni se v určený čas sešli u nás doma a sedli si na koberec. Podíval jsem se na hodinky a říkám: „No, už je čas pustit rádio, teď by to mělo začít.“

Tajně jsem pod postelí zmáčkl tlačítko přehrávání na magnetofonu. Z rádia se rozezněly hlasy, všichni seděli a ohromeně poslouchali naši zdramatizovanou povídku, protože mluvit z rádia mohli jen státem schválení polobozi. Cítil jsem se jako slavný herec.

Bártová s krásnýma nohama mi hned povídá, že si spolu můžeme někdy někam vyrazit na kole.

Ale s Bártovou jsem nikdy nikam nejel, protože jsem neměl patřičnou odvahu a bál se, že by mě začala možná líbat a stahovat mi kalhoty.

Kamarád nás vzal na rockový koncert v Plasích.

Tančíme na rozblácené místní louce, z pódia se line neumělý big beat, hlas zpěváků se chraplavě valí z reprobeden, vůbec není rozumět, o čem zpívají.

Na mě se přilepí nějaká tlustá starší holka a začneme spolu tancovat. Po koncertu s ní jdu na chatu stojící opodál v lese.

Vstoupili jsme do petrolejem nasáklé dřevěné místnosti. Úplně se mi sevře žaludek strachem, mám chuť utéct a schovat se někde do křoví. Ale ona mě vezme za ruku a řekne: „Pojď a nestůj tady!“ A odvede mě k jakési zatuchlé posteli, začne se svlíkat a já na ni v šoku hledím a všechny mé plány, jak se budu chovat, až budu mít příležitost si poprvé zašoustat, se mi hroutí a vůbec nevím, co mám dělat. Ona už je úplně nahá a kolem pasu má ošklivé tukové záhyby. Rozepne mi knoflíky u košile, svlékne ji, pak mi sundá i kalhoty a trenýrky. Celý se začínám třást a jenom říkám: „Tady je nějaká zima, že jo?“ Ona se pousměje, vtáhne mě k sobě pod peřinu, začne mi hladit čuráka a já mám šílený strach, že vystříknu, než se do ní dostanu. Ale ona houkne: „Lehni si na mě.“ A tak se na ni vyšplhám, a jak si nahmatám čuráka a snažím se ho zasunout do té po léta vysněné kundy, tak pořád narážím jen a jen na její studené maso a ona se najednou rozesměje a povídá: „Co mně ho pořád cpeš do prdele?“ Vezme ho do ruky a já cítím, jak se bořím do něčeho vlhkého a teplého a daleko a daleko rozměrupnějšího, než je můj čurák. Ale je to moc příjemný. Instinktivně začnu pohybovat prdelí a za malou chvíličku jí říkám: „Já už to nevydržím.“ A ona povídá: „To je dobrý, to já znám.“ Mám dojem, že do ní vystříknu během té jedné jediné chvíle všechno semeno, co jsem doposavad vystříkal od začátku honění, úplně mně podklesnou ruce, zabořím nos mezi její velká prsa, která

se mi ale vůbec nelíbí, a pak se převalím na záda, zírám do šedivého stropu. Chce se mi utéct ještě víc než předtím. Chci být zase svobodný a volný, ale ona mě začíná obepínat rukama a mně je to najednou hrozně nepříjemný a odporný a chci být sám, protože ji vůbec nemiluju a vím, že bych ji nikdy milovat nemohl. Naštěstí přichází do chaty několik dalších kámošů a zapalují si v kuchyni cigarety. Vyklouznu z postele a říkám jí, že se musím jít vychcat. Obleču se a už se k ní nevrátím.

Po mejdanu nás odváží starší kámoš svou oktávií. Už se začíná rozednívat a nad trávou se povalují chuchvalce mlhy. Jak od chaty odjíždíme, ještě se ohlédnou a najednou vidím, že před ní stojí moje tlustá, mnohem starší holka, skoro celá ponořená ve studené bílé mlze, a mává mi na rozloučenou.

Celý zážitek mi připadal jako krátký sen, který bych měl snít daleko později. Zase jsem se vrátil do svého „nevinného“ dětství a jen neustálé loudění kámošů, abych jim vyprávěl, jaké to je „mrdat“, mi tu noc opakovaně připomínalo.

Všichni jsme si začínali užívat větší svobody.

V kinech se hrály nejlepší americké filmy o vzpouřích černochů proti utlačování a bezpráví, o boji americké mládeže za lidská práva, o protestech proti válce ve Vietnamu a také řada filmů „české nové vlny“.

Ve vedlejší ulici otevřeli panoramatické kino Eden a my jsme žasli nad realitou válek a přírodních jevů.

V televizi nám ukazovali černobílý život v Americe a všichni o něm mluvili. Každý den někdo přicházel s novou ideou, jak zlepšit a zlidštit náš socialismus. Hodně se diskutovalo, proč v té Americe zastřelili M. L. Kinga a jak my, svět socialismu, držíme s jihoafrickým revolučním lidem.

Koupil jsem si sluneční brýle, jaké měl Robert Kennedy v jakémsi televizním pořadu. Připadal jsem si jako on a mohl jsem si nepozorovaně prohlížet nohy každé krásné holky, která šla po ulici, protože se sukně zkrátily téměř až pod prdel, a to bylo báječné!

V Plzni otevřeli obrovskou celosvětovou potravinářskou výstavu Expo Plzeň. Přelézali jsme tajně ploty, abychom nemuseli platit vstupné, a procházeli všechny pavilony. Někdy jsme se vraceli i několikrát, protože tam nabízeli ochutnávky různých exotických jídel.

Jeden pavilon si otevřela i firma Coca-Cola.

Vpadli jsem tam s Honzou a uhlažený pan ve smokingu se na nás usmál a dal nám každému zadarmo naši první plechovku Coca-Coly.

Nemohli jsme uvěřit, že máme pravou americkou limonádu, a nesli jsme si ji šťastně domů. Celou cestu jsme civěli na obal plechovek a připadal nám

fantastický. Doma jsme si sedli ke stolu, který se používal jen ke štědrovečerní večeři. S výbuchem jsme otevřeli zteplanou Coca-Colu a vyvalilo se moře bublin. Přiložili jsme plechovky k ústům, přivřeli oči, zvolna se napili a hned se z nás vydralo to, co jsme už dávno chtěli vykřiknout: „No to je dobrota, to je nádhera!“ A pomalounku, doušek po doušku, jsme ochutnávali tu neznámou americkou svobodu a zapomínali na učení svých komunistických učitelů. Už jsme jim přestali věřit, opiti bublinami. Žluté limonády s porcelánovými uzávěry našeho komunistického dětství to prohrávaly.

A Beatles a Rolling Stones nám poslali dlouhé vlasy. Místní socialističtí holiči pak celé dny jen seděli na svých opuštěných holičských křeslech a četli si knihy. Bylo jim jedno, jestli mají zákazníky nebo ne, protože byli placení státem, takže se jim móda dlouhých vlasů vlastně líbila.

Nadšeně jsme podporovali hippies hnutí v Americe, začali jsme nosit mírové znaky na tričkách, byli jsme také proti válce ve Vietnamu a vůbec proti tomu všemu nesmyslnému zabíjení lidí ve válkách. Dlouhovlasá americká mládež svíjející se při rockové hudbě nám připadala jako protikomunistická a obličejem odvrácená od všech totalitních diktatur socialistických zemí.

Vypravil jsem se na návštěvu sestřenice Jany a vzal si své nové brýle.

Zazvonil jsem u ní doma. Otevřela a z očí se jí řinuly slzy.

Sundal jsem si brýle a plačící sestřenice mi povídá: „Zastřelili Roberta Kennedyho!“ A padla mi do náruče.

Vzal jsem ji dovnitř a celé odpoledne ji utěšoval, protože jsem věděl, že do něj byla až po uši zamilovaná.

Ale vůbec jsem nechápal, proč ho zastřelili, protože jsem si myslel, že tam střelí jen černé lidi.

Najednou mi svět nepřipadal tak televizně černobílý.

Ale zatímco se Československo vzbouzelo z těžkého snu a začalo se nadechovat svěžího levicového západního větru, komunistické vedení v Moskvě se vůbec neveselilo a začalo kout plány, jak to naše „pražské jaro“ a „socialismus s lidskou tváří“ nějak přidusit a zašlapat, aby se nestalo příkladem pro ostatní socialistické státy kolem nás, a ty by se pak také začaly vzpírat sevření sovětské moci nad východní Evropou, a Sovětský svaz by začal ztrácet svoji „sféru vlivu“ a moc by se začala přesouvat do rukou kapitalistického protivníka.

Skončili jsme osmou třídu základní školy. S mým kamarádem Michalem jsme se rozhodli, že pojedeme koncem léta naposledy na pionýrský tábor. Měli jsme v plánu balit táborové holky, které se nám tam pěkně sjedou a budou s námi celé tři týdny. Tábory byly zadarmo a platila je vláda. Tak jsme se sbalili a vyrazili. Hned první noc jsem si všiml, že na bočním prkně mé postele je vyrytá neznámou

rukou básnička: „My jsme malé pionýrky, máme ještě malé dírky. Až budeme ženy míru, budeme mít velkou díru na výrobu pionýrů.“

Představoval jsem si, jak už příští noc začnu vyrábět pionýry, protože to už vlastně dávno umím. A jelikož budu děsně pracovitý, tak mi budou přivádět každý večer nové a nové ženy míru, abychom zaplavili celý svět novými pionýry.

Ale ať jsme se snažili, seč jsme se snažili, žádné spolupionýrky se na nás nelepily, protože skoro všechny byly zamilované do mnohem starších vedoucích oddílů. Následující týden jsme měli s Michalem službu přes noc u táborové brány. Vyprávěli jsme si o kozách různých pionýrek, probírali odlišné tvary a velikosti. Michal se nápadně soustřeďoval na bradavky a tvrdil, že když je strčíš do pusy, tak se zvětší a pak z nich můžeš sát mlíko a nemusíš si ho chodit kupovat do krámu.

Protože mě jeho líčení začalo vzrušovat, povídám mu, že si ho musím jít nahonit na hajzl a ať zatím hlídá tábor před nějakým tím zloduchem sám.

Byla kouzelná srpnová noc. Jak si ho honím na záchodě, najednou slyším jakýsi vzdálený hukot, jako by se blížila bouře, ale taková nějaká rozvleklá s nekonečnou ozvěnou, doprovázená chvěním země. Nějak se ne a ne udělat, protože jsem si už nepředstavoval ty krásné kozy spolupionýrek a jak se mezi ně vystříkám, ale spíš kráčejícího obra s obrovskými chlupatými nohama. Obra, jehož kozy se topily v chomáčích chlupů a už ani bradavky z nich nevykukovaly, takže by bylo těžké se k nim i přisát.

Najednou slyším, jak někdo křičí: „Pojďte si poslechnout rádio, to je strašný!“

Natáhl jsem si kalhoty a vyběhl ven.

Po táboře jaksi zmateně běhají všichni vedoucí. S Michalem se ženeme k rádiu. Vážný hlas redaktora neustále opakuje, že „naše republika byla napadena vojsky Varšavské smlouvy, že se valí přes všechny hranice tanky, že nikdo neví, co dělat, ale že stanice rádia je pořád ještě svobodná a ať žije svoboda, že všichni stojíme za Dubčekem a Svobodou a Černíkem a Císařem a že máme zachovat klid“.

Bouře, kterou jsem předtím zaslechl, byla pořád blíž a blíž našemu pionýrskému táboru. Prodírala se mezi stromy okolních lesů, protože kolem vedla silnice a po ní se valily tanky.

Michal už nestál na stráži naší brány, měl děsně vyvalené oči a oba jsme už dávno zapomněli na všechny kozy i s jejich bradavkami.

Někteří vedoucí začali zmatkovat a jeden z nich hystericky křičel: „Možná že nás všechny zastřelí! Měli bysme se schovat někam do lesa!“

Celou noc jsme probděli u rádia a k ránu se jeden odvážný vedoucí vypravil do místní vesnice, kde byl nejbližší telefon. Prošel mezi tanky a zavolal moji mámě, která byla spoluorganizátorka tábora.

Máma byla příšerně vyděšená, jestli nás okupanti už nezabili.

Její souseď, řidič, měl autobus zaparkovaný za domem. Hned do něj nasedl a jel pro nás do tábora. Ale cesta byla zablokována tanky, tak se k nám dopravoval až následující den v poledne. Jak vjel skrz táborovou bránu, všichni jsme ho vítali křikem, už jsme měli dávno zabalené batůžky, hned jsme nastoupili a zvolna odjížděli lesem do kopce.

Za sebou jsme nechali naprosto opuštěný tábor. Napadlo mě, že možná přesně na to ti vojáci čekají a že do tábora hned vtrhnou a budou si tam hrát hry, po večerech opékat buřty nad ohněm a možná nás nechají na pokoji.

Ale na silnici to vypadalo, že vojáci na žádné hry nemají náladu. Seděli na tancích jako chuchvalce bavlny, tvářili se příšerně nasraně, v rukách drželi Kalašnikovovy samopaly. Když to viděl hlavní vedoucí, přikázal nám, abychom si lehli na zem, aby nás vojáci neviděli.

Jak jsme pomalu kličkovali mezi tanky, vždycky jsem zahlédl půvabné hladké dělo, které vypadalo jako postavený čurák, který proplachtíl kolem oken a vztyčil se proti krásné modré letní obloze.

Řidiči stékal pot z plešatého čela. Začal jsem ho najednou obdivovat. Vlastně jsem ještě nikdy osobně nepotkal žádného hrdinu, protože všichni hrdinové se vyskytovali jen v amerických hollywoodských filmech. Ale ti vypadali úplně jinak než náš obyčejný plešatý, obtloustlý souseď, o kterém jsem si vždycky myslel, že je šíleně nezajímavý a nudný a nevýznamný a nikdy by ho do žádného filmu neobsadili.

V Plzni na nás už nedočkavě čekali všichni rodiče, spousta z nich brečela a někteří křičeli něco o zasaných sviních z Východu, který nás přišly okupovat. Další je zase krotili a říkali, že se to určitě vysvětlí, že to musí být nějaký omyl, protože jsme přece nic zlého Sovětskému svazu neudělali, jen jsme chtěli vylepšit socialismus a dát mu lidskou tvář.

Rodiče hltali televizi a zároveň hrálo rádio, z něhož někdo křičel, že se rozhlas ubrání a že je slyšet střelba z ulice, a táta povídá mámě: „Vidíš, já jsem ti vždycky říkal, že jsou komunisti svině a ať se jde ten tvůj brácha vycpat i s těma jeho naivníma snama o rovnoprávnosti.“

Máma byla smutná a otočila se ke mně: „Prosím tě, neposlouchej to.“

Vyrazil jsem hned za kámoši ze sídliště. Sedli jsme si do sklepního protiatomového krytu a uspořádali schůzi, na které jsme se domlouvali, co dělat.

Někdo přišel s tím, že v rádiu radili, že se mají sundávat cedule s názvy ulic. Tím prý ty zasaný okupanty zmátneme a nebudou vědět, kde jsou.

Tak jsme ukradli soudružce domácí ze sklepa žebřík a se šroubováky v kapsách jsme vyrazili do naší ulice. Žebřík jsme opřeli o zeď. Vylezl jsem na něj a odšrouboval jsem krásnou těžkou rudou smaltovanou ceduli s nápisem „třída Budovatelů“ a hodil ji na dlážděný chodník, kde při pádu tak trochu zazvonila o hranu.

Obešli jsme ještě několik dalších ulic. Ale pak na nás někdo začal řvát, že si koledujeme o zastřelení a ať se radši držíme doma.

Neposlouchali jsme ho a běželi jsme do středu města. Tam jako okoralé hnědé buchty odpočívaly na ulicích tanky, na nich seděli ruští vojáci a jeden Čech jim lámanou ruštinou vysvětloval: „Sovětská vláda vám lhala, my jsme opravdu nepotřebovali osvobodit od zlého kapitalismu. To je pitomost, že se údajně začal u nás zakořeňovat. My jsme pořád věrný ideám socialismu. To musí být nějaký nedorozumění. Obratťe tanky a odjedťte zase domů!“ A rozhazoval přitom rukama.

Ale vojáci dál seděli na nehybných tancích se samopaly v rukách a jen tak se ušklebovali. Někteří byli rozčilení, že jim v Rusku řekli, že jsme potřebovali soudružskou pomoc a že nás museli přijet osvobodit.

Vojenské helikoptéry okupantů-osvoboditelů přelétávaly často nad naším sídlištěm, třáslы domy, z jejichž ocelových útrob vylétávaly celé mraky letáků. Sbírali jsme je na pískovišti před domem a četli lámanou češtinou, že máme podporovat sovětská vojska, která nás, jak tam stálo, přijela osvobodit.

Vodní dělo žene na rušné plzeňské křižovatce jakéhosi člověka protestujícího proti okupaci, a jak tak jede po prdeli z kopce dolů, křičí: „Svědomí národa neumře!“

Pak nastala nová doba.

Na tablo naší deváté třídy jsem napsal „Pravda vítězí“ a třídní učitelka, která přežila koncentrační tábor za druhé světové války, mi řekla: „Máš pravdu, ale někdy je na vítězství už pozdě.“

Najednou se všichni dospělí začali měnit a skrývat své názory, aby neztratili svá zaměstnání. V televizi nás krmili novou, do jakéhosi normalizačního oděvu oblečenou propagandou lepších zítřků a lacinějšího masa. Pozvolna jsem si přestával vážit dospělých lidí kolem sebe. Pozoroval jsem, jak se mění a bortí do beztvaré nechutné sračky kompromisů, jak si doma potajmu vyrábějí šedé masky kolaborace a začínají je nosit na veřejnosti.

Začal jsem nenávidět obrovskou říši Sovětského svazu, tu její zasranou rozlehlou velikost a nafoukanost plnou „vlastenectví a rudých kladivoosrpovaných vlajek“, před nimiž se masy tak snadno ohýbají.

Cítil jsem se být zrazen světem dospělých. „Jak je možný, že snesou potupnou okupaci a nejdou proti okupantům bojovat? Ať se jsou vysrat, ty starý poserové,“ myslel jsem si a odmítl se učit ruštinu, kterou nám v poslední třídě základní školy zase vrátili do učebního plánu.

„Mé hlasové ústrojí není stavěno na ty divné zvuky slov poskládaných z bukvič,“ řekl jsem učitelce při hodině. Naprosto jsem ruštinu nenáviděl, a když jsem ji slyšel, začal jsem zuřit. Samozřejmě jsem dostal pětku na pololetní vysvědčení.

Přesně v okamžiku, kdy se rozhodovalo o přijetí na střední školu. A to od téže učitelky, která nám rok předtím ve třídě vykládala o nových vizích socialismu. Když mně to hrdinná učitelka oznámila, zvedl jsem se, šel ke katedře, tam jsem si vyzvedl vysvědčení, zmuchlal ho a hodil do kouta třídy.

Jak vysvědčení zašustilo na zemi, celá třída zmlkla a z chodby bylo slyšet školníka, jak se hádá s učitelem dějepisu.

Napětí doby se proplazilo pod dveřmi naší třídy. Učitelka na mě jen zírala a zírala. Ten pohled ve mně utkvěl na dlouhou dobu.

VAŘÍCÍ VODA

Takže žádná střední škola, ale pěkně namakat do učení do Škodovky. Rovnýma nohama mezi zemité dělníky. Něžný mládenec mezi zpoceně otlé chlapy, jejich smradlavé šatní skříňky s vylepenými rozšklebenými kundami modelek, jejich výkřiky při mytí rukou solvinou a ošplouchávání zapařených čuráků u koryt továrních koupelen a jejich řeči: „Tak jsem vomrdal starou, že si potom nemohla celej den sednout, jak ji bolela kunda.“

Rovnýma nohama do života padesáti tisíc dělníků největší továrny v Československu. Do života těch, co neměli co ztratit.

Prvního září se mnou máma trásla v posteli. Vyjekl jsem na ni, proč mě budí uprostřed noci, a ona povídá: „Milánku, už je skoro pět ráno a musíš jít do Škodovky, učit se na elektrikáře.“

Já, patnáctiletý, za tmy vycházím na ulici, přiřazuju se k dalším krácejícím po chodníku a nasedám do autobusu plného ranních dělníků a ostrého smradu potu, protože nikdo nemá náladu se ráno sprchovat.

Před továrnou se šedá masa vyvaluje z autobusu, kráčí skrz bránu s nově vyrobeným nápisem „Komunismus, náš cíl“. Mezi oprýskanými zdmi výrobních budov z chraplavých amplionů vyřvává dechovka. Každý den tatáž píseň „Padesát, komu je padesát, ten má život jaksepatří rád“.

Začínám nenávidět dechovku a připadá mi, jako by se při jejích zvucích prostor plnil močůvkou z kravína.

Nad továrnou protrhává šedivé mraky kousíček sluníčka, postupně se vpíjíme do olejem nasáklých budov a řadíme se do nekonečných front před píchačkami. Opakované cinkání posouvá celou frontu kupředu. Pak si každý z nás sedne před jednu plechovou skříňku, vytáhne klíč, odemkne ji a vyjme z útrob zasmrádlé montérky. Jejich masná černá špína chladí na nahé kůži. Mám téměř zavřené oči a sním o tom, jak chodím lesem a všechno voní jehličím a ptáci se s cvrlikáním probouzejí, ale budovy se začínají rozechvívat zapnutými stroji a vůně soustružené oceli a chladicí kapaliny Hydroflu se rozestupuje halami největší továrny v naší socialistické republice.

Mistr, který nás má učit, jak pilovat, nám dává každému do ruky hrubý kus oceli a ukazuje nám na nákresu, jak bude vypadat námi vypilovaný výrobek na konci roku. S kusem železa přicházíme každý den ke svému svěráku, bereme pilník do ruky a postupně pomaličku vypilováváme žádaný tvar. Měříme rozměry šuplerou, dopilováváme a pak zarovnáваме povrchy na ocelovém stole, na kterém je krásná vrstva modré skalice tvořící abstraktní obrázky na povrchu našich zarovnaných ploch. Pak zaškrabáváme modré skvrny, znova třeme svými železy o ocelový stůl, až docílujeme rovnoměrného modrého povrchu.

Pak do našich želez vrtáme díry označené předem důlčíkem a pomocí trojice závitníků vykružujeme závit.

Na konci roku stojíme v řadě před mistrem odborného výcviku, ten si od nás bere jeden po druhém naše celoroční výtvary, měří je šuplerou a říká: „To je o desetinku menší, tak to bude na čtyřku.“ A hází ty kusy železa, náš souboj s hmotou, do kontejneru, který míří rovnou do tavicí pece v hutích.

Další rok svařujeme, soustružíme, frézujeme, kováme. Celá změť ocelových konstrukcí a tvarů nám formuje představy o kráse.

Najednou mě prostupuje myšlenka, že se mi ocelová špína, ocelový lomož, ocelový smrad, ocelová drsnost a ocelová architektura továren vlastně začíná líbit, a kadidlový puch a naordinované, trapně kontrolované tvary historických staveb mi připadají umělé, naduté a arogantní.

Uprostřed pracovního dne se vždy rozezní klaksony, odložíme nástroje a jdeme do kantýny na svačinu. Rozbalujeme papír, rohlíkem nabíráme deset deka vlašského salátu a vyprávíme si o tom, jak jsme se večer předtím vožrali v hospodě, že si vůbec nepamatujeme, jak jsme se vlastně do fabriky ráno dopotáceli, protože jsme byli ještě pořád vožralí.

A jednou po jekotu klaksonu přijdeme do kantýny a tam na umakartovém stole spočívá rakev olemovaná bílými kraječkami. V ní leží ve špínou nasáklých montérkách mrtvý dělník. Připadá mi, že má tak špičatý nos, že by se s ním dala soustružit ocel na stroji, u kterého pracoval, do kterého spadl a který ho zabil.

„Kohoute, už mě nesar,“ povídá mistr Běda, „jestli si nepřemaluješ svůj kufřík na nářadí, tak si mě nepřej!“ Spoluučni stojící kolem mě se chechtají jak šílení a čtou si nápis, který jsem si štětcem napsal na kufřík.

Tvářím se vážně a povídám mistrovi: „Ale to je výrok od našeho učitele národů Jana Amose Komenského, ten přece řekl: ‚Veškeré kvaltování toliko pro hovado dobré jest.‘“ Běda se na mě podívá a kuje nějaký plán.

Je konec učebního období a každý z nás je poslán do speciálního provozu v továrně. Mistr Běda ke mně přistupuje a se škodolibostí mi oznamuje: „A ty, Milane, půjdeš pracovat jako elektrikář do hutí.“

Huť byly nejšpinavějším peklem celé továrny. Za strašného rámusení tam v Siemens-Martinských pecích praskala tavicí se železná ruda a šrot, aby se občas při odpichu vyvalil proud roztavené bílé oceli do připravených forem na ingoty. Ani trochu jsem nechápal, jak tam můžou ti dělníci vůbec dýchat, protože když jsem tam vstoupil první den ráno, plíce mi okamžitě zaplnil ostrý šířající smrad. Začal jsem se dusit a chrchlat. Někáký chechtající se dělník na mě zařval: „Na to si zvykneš, připosraná slečinko, to je lepší než gauloisky, přece nejsi nějaký posera, ne?“

„Tý vole, jak to můžete dejchat? Kde si můžu koupit kofolu?“ zasípal jsem.

„Jakou kofolu, do prdele, to tady nikdo nechlastá. Táhle mají točený pivo.“ Uprostřed hutní haly byl malý osvětlený kiosek, který vypadal jako prodejna cukroví uprostřed pekla. U něj stála fronta hutníků se džbánky v rukách. Uvnitř stál výčepník, točil do džbánek pivo a vyprávěl, jak den předtím vyhodili uklízečku, která myla talíře stejným hadrem, jakým myla posrané mísy továrních hajzlů.

„Tak jakpak vám chutnala ta dršťkovka, co vám do těch talířů nalejvali?“ řehtal se jako blázen, až se mu třásl džbánek v ruce. „Ale nic si z toho nedělejte, krávy si taky lízají navzájem jazykama prdele.“

Po kolejích za našimi zády se pomalu přesunul obrovský jeřáb odnášející na tlustých ocelových lanech ještě horký ingot. Když kolem nás projel vzduchem, příjemně nám to zahřálo záda.

„Držte si pivo, ať vám nezteplá!“ řval mírně ožralý hutník. Za ním na kolejích stála jakási stařena a při zametání špíny si zpívala „Anča jako Mařka, kunda jako pička“. Zametené chuchvalce prachu se jen přemísťovaly o kus dál, aby tam zase vytvářely své nekonečné vrstvy.

„Dneska musíme natáhnout nový kabel k peci,“ oznámil ráno mistr celé partě a nasypal trochu krmení svým milovaným rybičkám, které plavaly v kulatém akváriu vedle jeho stolu. Vznášely se vodou, jakoby v jiné prostorové dimenzi. Zatímco za dřevěnou stěnou naší elektrikářské boudy řvaly hutě svoji každodenní symfonii výroby oceli, která je naší berlí života. Od našich karosérií a motorů aut, našich židlí, na kterých sedí naše prdele, našich kolejí pod vlaky, našich jeřábů nesoucích ocelové ingoty a našich příborů až po skalpely pro rozštěpení našich mozkových kůr.

„Kohoute, ne že zase budeš mít nějaké přednášky vo filozofii. Dneska se bude makat, až se z toho posereš,“ pravil mistr.

Vyrazili jsme do středu hutní haly, kde na dvou kozách odpočívala obrovská špulka s tlustým elektrickým kabelem obaleným ocelovou pružinou natřenou asfaltem.

Mistr mě už dávno strašně sral. Zasedl si na mě. Jako by nemohl snést, že jsem si pořád při jakémkoliv přestávce četl knihy světových filozofů, které jsem nosil v kapse montérek.

Vlezli jsme postupně do kanálu pod řádícími pecemi. Vzduch tam byl ještě mnohem, mnohem horší než v hutích nad námi a zvěřený prach štipal do očí.

„Rozhodte se po pěti metrech,“ rozkázal mistr.

Za chvíli se k nám už blížil začátek kabelu, který jsme si podávali postupně v řadě za sebou na ramena. Pak jsme všichni jednotně řvali „ráz dva“ a vždy trochu posunuli kabel po rameni. Tím jsme ho strkali stále dále a hlouběji do pekla kanálu pod hutěmi.

V kapse jsem měl knihu Tak pravil Zarathustra. Přemýšlel jsem, co těmi různými

větami Nietzsche myslel, a naše pravidelné „ráz a dva“ plulo kanálem a řada žárovek se táhla do dáli jako malá světýlka podél řeky tekoucí do podsvětí, kam nás převáží převozník Charon.

Ten kabel byl jako lidská touha po zdolání přírody a napojení se na nejtajemnější síly podsvětí. Chtěl podsvětí zdolat, pokořit ho tak, jako Sověti chtěli poroučet větru dešti.

Měl jsem v té době už dlouhé vlasy. Všichni dlouhovlasí tím protestovali proti okupaci Československa a proti kulturnímu a politickému diktátu komunistické vlády. Chodil jsem domů z hutí, sedl si do vany, nad hlavou jsem držel sprchu a pozoroval, jak se mi z vlasů po těle řine černá voda.

Mistr na mě najednou zařval: „Kohoute, do prdele, to si myslíš, že nevidím, že ten kabel vůbec netaháš a jen ho nadzvedáváš nad ramenem a ty druhý to za tebe musí vodedřít? Jdi do prdele, všichni musí přece makat stejně, a ne se přiživovat jako nějaký židáci!“

Dostal jsem na něj příšerný vztek, protože jsem si všimnul, jak mi horkem roztavený asfalt z jedné strany úplně obalil mé krásné dlouhé vlasy, na které jsem byl náležitě pyšný.

Když toho dne všichni odešli z naší elektrikářské boudy domů, schválně jsem tam zůstal sám. Pozoroval jsem chvíli mistrov ryby, žijící v jiném akváriu než my a přemýšlející o jiných filozofiích...

Vstal jsem a postavil na vařič plechový hrníček plný vody. Po nekonečné době se voda začala vařit. Jako by se tomu všemožně bránila.

Vzal jsem sítku, která se opírala o akvárium, a vylovil jsem mistrovu nejoblíbenější, nejmilovanější rybu s krásnými barevnými pruhy. Nesl jsem ji mrskající se v kapající síťce vzduchem a zvolna jsem ji vyklopil do té vroucí vody. Ještě se v poslední křeči snažila vyskočit.

Večer jsem si doma u zrcadla ostříhal asfaltem obalené vlasy. Pozoroval jsem při tom svůj obličej a své oči. Vůbec mi nepřipadaly kruté.

Ráno jsem přišel do práce. Všichni seděli tiše kolem stolu a mistr měl hlavu v dlaních a pozvolna povídá: „Zasranej svět!“

Nad jeho hlavou visela na zdi elektrikářská cedulka „Je zakázáno dotýkat se odhaleného světla“.

Každý podzim stát vysílal nás učně na bramborovou brigádu a tím pomáhal zabezpečit jídlo na stůl všem našim pracujícím.

Po tři týdny jsme každé ráno povinně vyráželi na pole, nad nímž se ještě válely ranní mlhy, zaklekali do tmavých vyoraných řádek, skládali studené, mokrou hlínou obalené brambory do košíků a vysypávali je do pomaloučku jedoucího valníku taženého traktorem.

Pytle s bramborami nám pak složili před dům a my si je natahali do sklepů.

Odtud jsme je až do jara vynášeli, škrábali a každá bramborová placka, kterou jsme si přes zimu upekli, nesla otisk mých prstů.

Domovní důvěrnice obcházela každý byt a připomínala, že na prvního máje a oslavy osvobození sovětskou armádou musí každý vyvěsit české a sovětské vlajky a abychom, probůh, nezapomněli.

Když moje máma zapichovala vyžádané vlaječky za okna, řekl jsem jí: „Snad si nebudeme lhát do ksichtu. Plzeň byla přece vosvobozená americkou armádou! Tak bychom tam měli vyvěsit americké vlajky, ne?“

Podívala se na mě a řekla: „Ty jsi po tátovi, ten taky celej život nadával na komunisty, a proto ho nikdy v práci nepovýšili a nikam to nedotáh. Dyť jsou to jen hadry, za které se tak často válčí.“ A zavřela za vlajíci barevnými fanglemi okno.

Pak otevřela starou skříňku plnou papírů a jeden mi podala: „To je dopis od tvého děda, když byl legionářem v Rusku za první světové války. Psal tvé babi, když umíral při převozu z vojenské linie. Nedopsal ho, protože umřel. Tvůj milý otec vedle komunistů ještě nenávidí všechny války a jejich armády.“ Četl jsem:

„Milá Mařenko, píš Ti opět, tentokrátě však na Tvoje milé rodiče, nemohu pochopit, snad Ty jsi ode mě žádné psaní nedostala a přece jsem psal asi šestkrátě, že jsi zapomněla, tomu nevěřím. Píš Ti, co se od té doby se mnou dělo, co jsem přišel do Ruska. Vše připadalo jako manévry, později pak bylo vše jinak. Až 28. v pátek jsme se dostali do veliké srážky, po celodenní bitvě k večeru chtěli jsme se dostat do osady, která před námi byla. Dříve se však muselo přes bažinu, přes níž šel široký potok. V těch místech, co já potok přecházel, bylo prkno, tak hned po něm jeden přeběhl a já druhý. Jakmile jsem to učinil a na druhé straně udělal první krok, dostal jsem ohromnou ránu do pravé nohy, takže jsem měl špičku nohy ihned vzadu, padl jsem, za malou chvíli běžel tudy můj kamarád, prosil jsem jej, by u mě zůstal, on též učinil, sundal mi botu a nasbíral z potoka vodu, ne však ani minutu, začaly v ta místa stříletí strojní pušky, on musel utéci, sám jsem mu řekl, by šel a schoval se, až přestali by stříletí, by šel se na mě podívat, jsem-li docela zabit. Zůstal jsem sám, z pravé strany létaly koule jako déšť, v tom okamžiku jsem se rouhal sám proti Bohu, co síly jsem měl, nadzvedl jsem se, přimhouřil oči a čekal, kdy mě ještě nějaká koule najde. Nemělo se tak státi, již jsem nedostal žádnou. Vše toto se dělo při západu slunce. Již asi dvě hodiny předtím hořela levá strana vesnice a nyní zapálili celou. Byl to krásný letní soumrak. Zanedlouho troubili dohromady, již však na druhé straně vesnice, kdež také zůstali přes noc. Ke mně se vrátil kamarád, již se nestřílelo, jen málo, a díky mu, neboť by snadno byly chytily na mně šaty, byl jsem blízko toho ohně. Nabral vody, kdyby snad někde chytly šaty, tak je polil a trochu jsme se dali do vázání rány, šlo to však špatně, protože jsem měl ohromné bolesti. Pak šel hledati zdravotní hlídku a nenašel ji. Šel k těm ohnům, odkud přinesl široké prkno, na to mně pomohl se

dostati, já jsem prosil, by mě vynesl z té louky, že mě v ní nikdo nenajde. Zanedlouho šlo tudy pár vojáků, však nezastavili, on je prosil, i já, by mi pomohli mě přenést do pole, oni však nechtěli, že jsou zemdlení, nedivil jsem se, protože takových raněných nás leželo mnoho, vtom jdou čtyři od našeho pluku, ty jsem začal prosit, donesli mě až na pole, naházeli na mě mantle, by mi nebylo zima. Buď jsem usnul, neb omdlel, když jsem se probíral, nebyl u mě nikdo. Z obou stran slyším nářek a volání o pomoc, volal jsem také a bědoval, také vše marno, pomoc nikde. To už na to budu pamatovati do smrti. Konečně přišlo ráno, asi o šesté hodině přišel jeden kaprál, ten došel do té vesnice spálené a tam byli sedláci. Oni ujeli a přes noc se vraceli, chytl dva, tak nás asi patnáct naložili a jeli jsme. Jezdili jsme přes pole, protože po cestách stálo plno vozů, ty bolesti, co jsem měl, nejde vypsat. U všech zdravotních hlídek jsme stavěli, by mě obvázali, však nikde neměli ani kousku obvazu. Až k večeru v sobotu přijeli jsme na nějaké ruské nádraží, tam mě nějaký asistent na tom voze obvazoval, teprve rozřezal střevo, zase to trápení, co lidi mě drželo, k půlnoci naložili mě do vagonu a jeli jsme. V neděli k polednímu nemohl jsem již vydržeti, prosil jsem, by mě složili dolů...”

Vrátil jsem dopis do rodinné skříňky a začal jsem nenávidět stav bytí nazývané „voják“.

Na mejdanu jsem sbalil Věru, krásnou černovlasou holku z vesnice nedaleko Plzně. Měla nádherné tvrdé kozy, a když jsme se jednou svíjeli při šoustání v posteli, zapnul jsem nohou rádio, které bylo naladěné na stanici Svobodná Evropa. Z přijímače se začalo linout chrchlavé zpravodajství vysílané ze západního Německa. Někáký Sláva Volný z Mnichova tam vykládal cosi o svobodě na Západě, o lepším vzduchu, o svobodě slova, o čistých řekách, o obrovských chutných rohlících v ohromných nákupních centrech, za které stojí položit život v boji proti komunistické tyranii, která nám denně leze až do postelí.

Věra začala být trochu nervózní a požádala mě, abych rádio vypnul. To mě nasralo, jelikož jsem byl po každém orgasmu většinou nevrlý.

Tak jí říkám: „Co se děje, do prdele? To ti vadí poslouchat pravdu? Když si budeme zacpávat uši před pravdou, tak úplně celej národ zdegeneruje. Ty máš ráda ten zasranej komunistickej režim, kterej nám tady poroučí? Vždyť ty zpravodajové z toho rádia mají pravdu. Akorát mě sere, že je tomu tak děsně málo rozumět, protože to ty komunističtí zmrdi pořád ruší.“

Věra se oblékla a řekla mi, že už musí jít domů. Po ulici od domu běžela. Pak se neobjevila celé dva týdny. Tak jsem se za ní vypravil do její vesničky za Plzní.

Podle adresy jsem hledal její dům. K mému překvapení jsem ho našel mezi řadovou zástavbou postavenou pro vojáky z povolání. Pro ty, kterým jsme říkali lampasáci a zelené mozky podle výloček a barvy jejich uniforem. Uniformy

jsem hrozně nenáviděl, protože to byl znak konformity s totalitním režimem a parazitismus na systému.

Zazvonil jsem a Věra vyšla ven.

Šli jsme do místní lampasácké hospody, a než jsme se v kouři rozkoukali, postavil před nás hospodský bez jakéhokoliv objednání na stůl dvě piva. Pozvedli jsme püllitry a Věře zůstala bílá pěna na jejích krásných mladých rudých rtech. Po osmém pivu se ke mně přitulila a povídá: „Milane, já se ti musím s něčím svěřit.“ A začala se trochu třást.

„Je ti zima, nemáš chřipku?“ Naklonil jsem se k ní: „S tím se mně svěřit můžeš a já na to seru. Dneska tě stejně budu v posteli líbat, protože s tebou chci sdílet všechno!“ A chechtal jsem se jako připitomělý.

„Ale já ti to musím říct... víš já...“ na vteřinu se pozastavila a pak pokračovala, „já už celý rok pracuju na Košutce.“

Vlastně jsem vůbec nevěděl, kde Věra pracuje...

„Na Košutce? A kde? V nějakým obchodě?“

„Nééé,“ rozčileně zařvala, „to nevíš, kde je rušička Svobodné Evropy na Plzeňsku?“

Chvilí jsem na ni zíral a vůbec jsem nechápal, co říká. „Jaká rušička? Počkej... ty děláš na té rušičce Svobodky?“ Úplně se mně stáhlo hrdlo a rozbušilo srdce. „Počkej, do prdele, ty děláš na tý rušičce?“

„Jo, já tam sedím u té konzoly a dohledávám měnící se frekvenci, aby se to překrylo naším brumem. Mám i tajný jméno. Jsem Elrika.“

Už si nepamatuju, kolik piv jsme tu noc vypili. Ráno jsem se probudil nahý vedle Věry. Seděla v posteli a povídá: „Prosím tě, nikde to neřekneš, že ne? Musíš mně slíbit, že nikde neprozradíš moje tajné jméno!“

Šíleně mi třesla hlava a nemohl jsem se strefit nohou do kalhot.

Od jejího domu jsem běžel.

Následující týden jsme seděli v naší zapadlé hospodě v Božkově.

Pozdě večer do ní vstoupila Věra a šla k našemu stolu.

Všichni se na ni otočili a téměř jedním hlasem zařvali na celou hospodu: „Nazdar, Elriko!“

Věra se na mě zdrceně podívala. Pak se otočila, vyběhla ven z hospody a už jsem ji nikdy v životě neviděl.

Prošel jsem učením a „napravenému a převychovanému dělnickou třídou“ mi socialistický systém milostivě povolil dodělat si maturitu.

Chtěl jsem na uměleckou školu, ale nepřijali mě. Tak jsem musel před vojnou utéct na technickou vysokou školu a pod hrozbou dvouletého zeleného vězení studovat na inženýra elektrotechniky.

V mém posledním semestru vysoké školy přišla do Čech velmi těžká a úporná zima. Vláda najednou vyhlásila, že našim socialistickým elektrárnám zamrzá uhlí. Na televizních obrazovkách bylo před každým pořadem heslo „Nesvítí někde zbytečně?“ a pod ním byla rozzářená žárovka svítící do tmy prostoru.

Vedení školy nás studenty vyslalo jako údernou brigádu na pomoc při těžbě uhlí v severních Čechách.

Cítil jsem se jako idiot, když jsme jeli v narvaném autobusu se spacáky na klínech směrem na sever. Říkal jsem si, že už bych měl skončit s tím dvojakým životem, při kterém v ústraní kritizují komunistický systém, ale na veřejnosti se ohnu a dělám vše, co dělají všichni okolo mě, a tím vlastně podporuji tu celonárodní schizofrenii, která začala po okupaci Československa. Zase jsem si vzpomněl na svoji zkušenost s chováním učitelů na základní škole. Tenkrát jsem nemohl uvěřit, že se můžou dospělí tak rychle změnit, ohnout se před mocí a začít kolaborovat s okupačními silami, jen pro zajištění trochu komfortnějšího a klidnějšího, lenivějšího života, který se valí ze dne na den a je jen čekáním na smrt.

„Do prdele, vždyť už jsem ten dospělej, tak kam se to řítím?“

S námi jel i náš spolužák komunista Med. Byl to velmi zvláštní člověk, který pořád říkal, že se komunismus musí obrodit a že ho musí zase začít vést čestní a přímí lidé a ne nějaký vychytralí oportunisté. Ač jsem komouše nenáviděl, nikdy jsem v sobě nemohl nalézt nenávist vůči Medovi. Protože on opravdu žil tak, jak mluvil. Byl nadšený, že jedeme pomoci národnímu hospodářství. Celou cestu vtipkoval, jak budeme celý černý od uhlí, jak budeme nazí a špinaví kutat v horku šachty. Choulili jsme se v nevytopeném autobusu a všichni si asi říkali, ať už zavře hubu...

Dorazili jsme před uhelný důl. Nikdo na nás nečekal, jak bylo domluveno.

Med někam běžel, po půlhodině se vrátil, byl jako zmoklá slepice a povídá: „Do prdele, mně tady nějaký šéf řekl, že nás vůbec nepotřebujou a že celá kalamita je jen uměle vyvolaná vládou, aby prej komunisti mohli podražít elektřinu...“

Stál tam jako opářený. Vylezli jsme z autobusu a řvali na něj, ať nás odvede někam do tepla na ubytovnu, že se chceme natáhnout po té nekonečné cestě.

Ráno jsme se sešli v hornické jídelně. Dostali jsme míchaná vejčeka a krajíc chleba a místní šéf přišel a povídá: „Heleďte se, no když už jste tady, tak nám pomůžete se stavbou administrativní budovy, jo?“

Já a kamarád Plíva jsme dostali za úkol vynést do patra po schodech tolik cihel, aby vydaly na obrovskou krychli, kterou mávnutím ruky mistr ve vzduchu narýsoval.

Cihly se válely ve špinavém sněhu před budovou.

Jak jsme byli nasraný na celý prolhaný systém postavený na manipulaci lidských

mozků, tak jsme ten svůj mozek, pěstovaný a trénovaný na komunistické univerzitě, hned také použili.

Povídám: „No co, když jsme byli požádáni tím idiotem o vytvoření cihlové krychle, tak mu ji tedy postavíme.“

Napřed jsme vystavěli obvodové stěny vyžádané krychle. Pak jsme na vrch položili pár prken a navršili strop z dalších cihel.

Zálibně jsme si prohlíželi svůj podvodný výtvar a pochvalovali si, jak ta krychle vypadá, jako by byla plná cihel, zatímco se tam skrývá dutina, a tudíž celý vytvořený systém se může ve vteřině propadnout a implodovat.

Po zdařilém díle jsme si sedli, vytáhli flašku rumu a po celý zbytek dne už jen odpočívali, protože jsme měli vyděláno.

Med mezitím dřel a dřel na jiném poschodí. Večer přišel úplně zničený a padl do postele.

Další den nás všechny svolali do obrovské vydlážděčkové hornické jídelny a rektor naší univerzity, který chvatně přijel z Plzně, před nás předstoupil a pravit: „Tak jsem dostal stížnost od jednoho našeho soudruha, že si myslíte, že jste tady úplně zbyteční, že se nejedná o hrdinskou pomoc našemu socialistickému hospodářství a že všechno je jen habaďúra...“ Pak se odmlčel a pokračoval: „Má někdo z vás přítomných stejný názor?“

Rozhostilo se ticho jako v hrobě. Seděl jsem a hlavou se mně hnaly myšlenky o vlastní posranosti a zbabělosti. Bylo mi ze sebe úplně na blití, protože jsem také neřekl ani slovo, neboť jsem měl strach, abych nebyl vyhozený ze školy a nemusel pak na dva roky na vojnu. Proto jsem na univerzitu vlastně šel, abych se vyhnul té zasrané povinné dvouleté vojně... Zdálo se mi, že to naše zaryté kolektivní ticho trvalo věčně a jen rachot vozíčků, které zavěšeny na obrovských ocelových lanech převážely dnem i nocí vykutané uhlí ze šachty, pronikal do špinavé začerněné jídelny.

Pak rektor náhle přerušil mlčení: „Soudruhu komunisto Mede, uděluji ti stranickou důtku za to, že sis neprávem stěžoval na vedení školy ohledně této hrdinské brigády a tím jsi šířil nepravdivé informace!“ A zamířil prstem na spolužáka Medu, který na něj odhodlaně hleděl a měl naprosto tvrdý a strnulý výraz v obličeji.

Od té doby jsem se zařekl, že už nikdy nebudu tak posraně zbabělý.

Na další brigádě jsem seděl s nějakým dělníkem na vysokém, skalnatém šumavském kopci s výhledem za hranice do západního Německa. Jedli jsme svačinu.

Svěřuji se: „Já bych si tak přál, aby mi narostly křídla a mohl bych přes ty kopce letět do světa a na všechno koukat z vejšky ptáků a neviděl bych ty idiotský hranice narýsované na zemi nějakým debilama. A pak bych pořád a pořád letěl a viděl jiný země a jiný lidi.“

On se na mě chvíli koukal, ukusoval chleba s máslem a salámem a pak povídá: „Kdyby nám narostly křídla, milý příteli, tak bysme museli chodit na nějakéj zsranej úřad na jejich pravidelný zastřihávání.“

„Hovno! Já chci křídla a dálky!“ zařval jsem a rozzuřeně hodil zbytek chleba se salámem ze skály do hlubin země.

Po promoci jsem zasunul diplom do šuplíku a zhluboka se nadechl.

Dozvěděl jsem se právě, že mám zděděnou hemofilii po jakýchsi šlechtických zmrdech.

Ti už se zase dnes vracejí na scénu a masírují si prdele na koních před restituovanými hrady, kecají do politiky, chtějí být volení a vdávat hrabata jen za hraběnky s hrby na zádech a já potom musím vyžrat jejich choroby zdegenerovaného narcisismu a sobeckého sebevyvolení.

Ale hemofilie mě zachránila před wojnou, která po dokončení univerzity byla sice jen jednoletá, ale stejně násilná a ukrutně oblující.

Pak to ale vše nabralo na neskutečných obrátkách. Pořád mi v hlavě trčela ta zrádná zkušenost z dětství a ponižující předposranost z uhelných dolů a nechtěl

jsem být stejný jako většina ohebné šedi národa, jako ti velkohubí předposraní, ti, co si myslí, že konformismus za všech režimů naplňuje talíře a že jít hlavou proti zdi jen ověncí hlavu boulemi jako zhroucenou svatozáří.

Začal jsem s Danielem, mým přítelem z dětství, pořádat komunistickými úřady nepovolené podzemní umělecké pořady „Damil“ a stále víc a víc jsme do nich propašovali politiku. Ale politiku jako spolupodílení se na věcech komunitních, jako éterické řeči kolektivu lidí, na které jsem si mohl sáhnout. Lidí v dosahu lidského hlasu, lidí kolem mě, a ne politiku odlidštěné totalitní vlády, sedící kdesi v dáli na tajemném Pražském hradě. Anarchistická politika našich myslí pro mě začala splývat s uměním a hranice se postupně úplně rozplynuly.

Cítil jsem, že politické umění je vlastně největší výpověď o nespravedlnostech každodenního života v našem světě, o předávání pocitů a myšlenek, které se jinak nedají jen tak pošeptat z ucha do ucha, o předávání niterných, reálných zkušeností, zvuky, jazykem, akcemi těla, tvarem, barvou i vůní. A to, co se děje v našem reálném každodenním životě, toho musí být součástí. Umění nejde vyjmout a nasytit ho jen oku lahodící estetikou s jejím iluzorním únikem nebo akademickými uměleckými křížovkami či kýčovými popěvky o hovnu a laciným smradem voňavky. Jak jsem mohl vědět, že se tím přesouvám do českého undergroundu a druhé kultury?

Vždyť jsme jen začali dělat, co jsme chtěli a jak jsme to cítili. Ale právě tím jsme pozvolna unikali z všudypřítomných rukou a očí státní kontroly a propagandy „první kultury“.

Vstupovali jsme do nového duševního prostoru, předchozími kulturními a propagandistickými řetězy nespoutaného. A alkohol nám byl k tomu nápomocen, abychom nezešíleli z nově nabyté, netušené a nezmapované pravěké svobody.

Jenda nás pozval k sobě do domečku a přinesl ze sklepa několik demižonů hruškového domácího vína, které vyrobila jeho babička.

Když jsme dolévali poslední kapky nabitě malými utopenými muškami, kterých si babička ani nevšimla, Majál už ležel pod stolem, hlavu měl opřenou o jednu z noh a hlasitě chrápal.

Ráno jsme museli jít pěšky přes celé město probouzejícího se do dalšího dne poznané nutnosti.

Vedle mě šel Honza Eisenhamer a nesl si novou kytaru, na níž večer hrál své vysněné lásce, která ho ale odmítla a zavrhlá. Jak přecházíme most přes řeku, Honza se znenadání rozmáchne, hodí kytaru z mostu do řeky. A jde dál. Zastavím se a hledím, jak kytara po proudu houpavě odplouvá do dáli a volám na Honzu: „Ještě je čas, Honzíku, ještě ji můžeme doběhnout a vylovit z řeky.“

A on jen odpoví: „Proč bych se vrhal do řeky, já už ji nebudu potřebovat.“
A mizející nástroj s sebou odnášel všechny komunistické popěvky z našeho dětství a jen ryby zaslechly doznívající epochu bývalých utopistických melodii.

Začínám si často plést realitu s ideály, protože se přesouvám do neznámého, nekontrolovaného prostoru, kde se rozpouštějí všechna pravidla a mravy a člověk se tam jenom nadnáší na svých snech a děsně se přitom chechtá, protože je to najednou všechno relativní.

Kotvy se zvedly a už si plujeme ve své bádce svobody uprostřed rybníka plného kvákajících a státem řízených žab.

„Když nemůžeš dostat nebožtíka do šatů, tak mu je na zádech roztrheš, protože na ples s nima už přece nepůjde, a že je žumpa s hovnama zamrzlá, už ho taky nezajímá!“ řve pohřebák od vzdáleného stolu, který se k nám ale přibližuje rychlostí světla a pak se zastavuje v čase a celá hospoda od té chvíle žije jen v přítomnosti a minulost a budoucnost už neexistuje a jen zvednuté sklenice na zdraví svobody jsou vznášeny nad hlavy a kouř cigaret je zahaluje do bílých mraků...

Daniel si bere Janu z Lubence a jedeme do Klikařova na oslavu.

V noci se dovalíme do stanu. Já se svojí láskou Ivanou, která má tak přitažlivé kozy a dlouhé hubené nohy a vždycky si celé tělo doma natírá před otevřeným oknem, že z protějščího úřadu zírají všichni chlapi. Jemně a s citem nabere pleťové mléko a mázne ho na svoji nádhernou kozu a pak na druhou, a to už nějaký šéf odnaproti řve přes ulici z oken: „Slečno, to si nemůžete natírat to tělo po pracovní době?“ Ale sám ještě chvíli zůstane u okna a Ivana se pak ke mně přichýlí a řekne: „Nemůžeš si ho přede mnou nahonit? To mě vzrušuje.“ A já si ho honím a ona se pak otočí a stojí v posteli na čtyřech a já jí ho zasouvám zezadu do píči a koukám, jestli pořád někdo hledí z oken přes ulici. Cítím se jako vítězný samec všech samců a Ivana mě najednou kousne do prstu a já řvu bolestí...

Jana a Daniel uléhá do svého auta a zapíná si malá plynová kamínka na topení, které mu zkonstruoval jeho otec, zatímco my mrzneme ve stanu.

Ráno někdo křičí, tak vylezu a na louce před Danielovým autem stojí jeho otec, tečou mu slzy po tváři a tahá syna za nohy z auta. Běžím mu pomoci, vůbec se neptám, kde se tam najednou vzal, a křičím na něj: „Jen vyvětráme ten plyn, vrazíme je zpátky a jedem do nemocnice.“ Sednu za volant a chci startovat, ale baterka je vybitá. Tak tlačíme auto po lesní cestě až na kopec, ze kterého se rozjede a konečně nastartuje. Skočím do něj za jízdy a za chvíli už na plný plyn uháním do nemocnice v Klatovech.

Převážím Daniela a Janu, kteří leží v autě v bezvědomí a jen cosi chraptí.

Danielův otec za mnou sviští na motorce, na které za námi dorazil do lesa. Když si převezmou Daniela a Janu na intenzivní péči, posadíme se s jeho otcem na schody nemocnice a já se ho konečně zeptám: „Kde jste se tam ráno najednou vzal?“ A on odpoví: „V noci mě vzbudila žena a šlela, že prej ji Daniel volá o pomoc a ať ho hned jedu najít.“

Tak se otec vypravil do neznáma. Věděl jen, že jezdíme do jedné oblasti u Klatov. Po několika hodinách hledání nás k ránu našel a objevil dusícího se a umírajícího syna v autě.

Po dvou dnech se Daniel a Jana probrali z bezvědomí.

Celé ty dva dny chlastám jako šílený a pořád se mně vlní svět před očima a na zaroseném pultu nakreslím srdce, a jak ke hladině stoupají bublinky, jedna se najednou zastaví přesně uprostřed toho srdce. Vydám se k domovu a v slabé záři pouličních lamp zahlédnu kytku ležící v otevřeném kanálu. Tak tam pro ni vlez, vytáhnu ji a nesu ji obtěžkanou smrdutým bahnem domů. Pod vodovodem ji omyju, dám do vázy v kuchyni a hledím na ni naprosto fascinován. Jak je krásná a barevná...

Janina máma žila v malé vesničce společně s místním rodákem, podsaditým mužikem s huňatým obočím.

Vracejíce se z cest po zemích českých zaklepali jsme na dveře jejich chaloupky. Vylezl nám otevřít onen rolník s obrovským obvazem na ruce.

„Co se ti proboha přihodilo?“ ptá se Jana a on pokyne zdravou rukou, abychom šli dovnitř.

Tam sedí Janina máma, kouří, pije víno z demižonu a říká: „Jen jim to pověz, Josefe, jen jim to pověz!“ A lokne si domácího vína.

Sedneme si, dostaneme skleničky s vínem do rukou a Josef vypráví: „No, to vám včera řezu velký prkno na cirkulárce a najednou se dostanu na suk, tak zatlačím a vono se najednou mrcha uvolnilo a sklouzlo a šmik, najednou koukám, že mně chybí palec, hahahahaáá.“ Usrkne ze skleničky růžového, trpkého trnkového vína a pokračuje: „No, to mě tak nasralo, že jsem si řekl, do prdele, čert aby to vzal, a ještě jsem dořízl to prkno, ale pak už stříkala krev jak z vola, no tak jsem vypnul cirkulárku a začal si balit ruku do hadrů a zavola jsem záchranku. A jak čekám na tu sanitku, tak mě napadlo, že jsem u cirkulárky zapomněl ten můj palec, tak jsem tam šel a zved ho ze země a řek jsem si, no co, aspoň ho sežerou sousedovo slepice a mrsknul jsem ho přes plot. Ale když jsem dorazil do nemocnice, tak mi povídají, kde mám ten palec, že by mně ho zkusili přišít zpátky, a já jim řek, že jsem ho nechal sežrat slepice, ale jak jim to říkam, tak mě napadlo, že ho možná soused našel na zemi a bude si teď vo mně myslet, že jsem totální prase, protože jsem na něm neměl vostříhanej nehet, hahahahaáá!“

A pijeme to trnkové víno až do rána, až ze sousedovy zahrady zakokrhá nasycený kohout a slepice kdákově přitakávají a sluníčko se dere nad vesničku a jídlo jest snědeno a víno vypito.

Po cestě do Plzně se zastavíme na hradu Bezdězu, kde básníci píší ranní poezii, zatímco duchové minulých dob uléhají do stinných a chladných sklepení. Průvodce nám barvitě popisuje historii zřícenin, stoupne si pod zeď a recituje: „Navrať nám časy slávy a svobody, řeko našeho národa dnes tak kalná!“ Za jeho zády jsou na zdi vyryté nápisy v azbuce, doplněné neumělými kresbami píc a čuráků a já přes celý Bezděz zařvu: „Jaký svině popsali naši národní památku?“ Po chvíli ticha průvodce povídá: „Pane, ty svině, co to tady počmářali, jsou ruští okupační vojáci, kteří mají kasárny zde pod kopcem.“ A natáhl svoji ušlechtilou ruku proti ranní obloze a celá skupina přihlížejících strnula a každý se otáčel, jestli ozvěna těch slov nedorazila někam k uchu konfidenta, který je vždy po ruce a hned běží udat své spoluobčany na policejní stanici, kde otevrou knihu čísel, najdou číslo pana průvodce a připsí tam další smrtelný hřích proti socialisticky šťastné společnosti... a účetní, co sepisuje čísla, si jednoho dne řekne, že už možná věří v boha, protože mu ta čísla vytvořila smysluplnou podstatu života a smrti. Účetní pak sní, že půjde do nebe milionů a miliard čísel.

Přicházím do krematoria, kde si při obřadech přivydělává hraním na trombon můj kamarád Pavel. Vezme mě do zákulisí. Stojí tam nějaký člověk a hledí z okna na tisíce hrobů ústředního hřbitova. Začne hrát hudba z kůru, tak otevře plechovou dělnickou skříňku, z ní vytáhne kněžský oblek, kropenku z flašky od okurek naplněnou zažloutlou vodou a z regálů starou ošoupanou Bibli.

Paní, která obsluhuje ruční kolovrátek na otevření opony v obřadní síni, položí na stoleček brýle a ženský časopis Vlasta a zvolna začne otáčet kolovrátkem, otevírá se opona a rakev s nebožtíkem vjíždí na katafalk. Ze sálu se k nám vlévá naříkání a pláč pozůstalých a farář vchází na tribunku. Paní zase opačným pohybem kolovrátku zavírá oponu, bere si brýle a pokračuje ve čtení Vlasty. Farářův hlas zaniká v dáli: „Ať Bůh požehná život tohoto muže.“

Po dvaceti minutách se paní opět chopí kolovrátku a točí a točí, až zase rakev přijede k nám, lidem za oponou. Farář vrátí roucho a kropenku do dělnické skříňky a postaví se zase k oknu, aby pokračoval v pozorování kopáčů vyhlubujících na pláni další hrob. Rakev zajíždí do sklepení, tak tam běžím, abych sledoval každý pohyb mrtvého lidského těla. Dole se válí tucty rakví s otevřenými víky a funebráci hází těla přímo na zásuvný rošt kremační péče a jeden mi povídá: „No, co se divíš, rakve se znova prodají, ne, chachachaaa, a je na rum, ne... chachachááá. Ty rakoviny stejně dlouho hoří. To je, čoveče, divný, celý tělo shoří, jen kosti a rakovinové nádory zůstanou, ty jsou jako

mořské houby na mytí nádobí, rozumíš, nádory na lidství jsou nespalitelné chachachááá!“

Obltloustlý člověk nabírá lopatou z vedlejší pece nespálené kosti a hází je do drtičky kostí, z níž se sypou drobná zrnka. Další, drobný človíček, napadající na nohu, bere z regálů urny popsané různými jmény a postupně je plní zrníčky. Povídám: „Počkejte, to nerozlišujete, koho je který popel?“

Otočí se na mě a jde k peci s trochu pootevřenými dvířky, kde nad štěrbinou sedí malý kastrůlek s obědem, který se tam přihřívá. Zamíchá jídlo lžící a zazpívá přes celou spalovnu: „Lideee socialistickýýý a svorný, buď si i po smrti rovnýýý, chachachachaaa! Vychcanci, lakomci, udavači, škodliví a uhýbači, trdla bez názorů, lidi bez srdcí a lhářiii, u nás nejlépe se vám daříiii!“

Přistoupím k malému slídovému okénku kremační pece, kam zasunuli mého nebožtíka. Oko se mi odráží v slídě a pozoruji, jak na nebožtíkovi hoří šaty, jak se začíná kroutit a jakoby bránit plamenům. A celá pec se třese a je vyplněna žlutou září vycházejícího slunce...

Ještě oslněn žářem pece si po cestě domů říkám, že to v budoucím komunismu bude strašné, protože už budeme všichni stejní, dokonalí, čerství a veselí a radostní a čistí a slušní a obětaví a citliví.

Vběhl jsem do pekárny a zařval na prodavačku: „Dejte mě, do prdele, připečeněj chleba!“

Marta žila za Plzní v domě uprostřed polí.

Každým rokem jsme za jejím baráčkem vysadili velké pole marihuany. Na podzim jsme kosou sklízeli vzrostlé rostliny, kladli je na trámy na půdě domu, aby uschly. Pak jsme je cpali do fajfky, kouřili a nejvíc se chechtávali tomu, že nás tou marjánkou zásobuje sama socialistická vláda. Semínka se totiž prodávala ve zverimexu, obchodě s potřebami pro chovatele domácích zvířat. To alespoň objevil jeden z našich kamarádů studující botaniku, když se probíral párátkem mezi semínky ptačího zobu dováženého ze spřátelené socialistické Indie.

Policisté projížděli kolem domu Marty, ale jelikož naprosto neměli ponětí o tom, jak marihuana vypadá, akorát si říkali, že by si měla obyvatelka domku trochu posekat zahradu, protože jí tam rostou houště vzrostlých kopřiv.

Marta se rozhodla utéct z Československa do vysněné svobody na Západě. Koupila si zájezd do Jugoslávie J. B. Tita, kde na ni měl čekat převaděč, který znal cestu přes hranice do Rakouska. Jugoslávští pohraničníci v té době předstírali, že naše uprchlíky, plazící se přes hraniční čáru, nevidí. Když se vyděšení emigranti přesouvali kolem nich, hleděli na druhou stranu. Jestli jim to poradil sám Tito, dodnes nevím.

Seděli jsme nedaleko jejího domečku na louce pod lesem a hleděli do plápolajícího

ohně. Vedle ležely velké bedny naplněné dopisy, fotkami a všemi dokumenty, které Marta zdědila po svých předcích.

„Tak mně to začni podávat,“ řekla Marta. Hrábl jsem do hromady papírů a fotografií a Marta je postupně přidávala do plápolajícího ohně.

Pak jsme už jen mlčeli a po dlouhé hodiny nechali oheň požírat celou Marty minulost. Najednou jsem až na dně jedné z krabic nahmatal starou gramofonovou desku, na níž bylo napsáno „Malá Martička“.

„To mně nechali nahrát rodiče v plzeňském rozhlase, když jsem byla malinká, to ještě nebyly magiče, víš...“

Vzal jsem tu desku a nenápadně jsem ji vsunul do své tašky.

Druhý den, když ještě doutnalo ohniště, Marta nasedla do staré oktávie po rodičích a vydala se na cestu do Jugoslávie. Po desítkách let skončila mezi australskými Aboriginci, kde dodnes žije.

Jedu do Výmaru a po cestě si čtu Fausta, svoji nejoblíbenější knihu od Johanna Wolfganga Goetheho.

Už se těším, až uvidím jeho rakev, protože jeho duch je tak silný, že třese i s vlakem ženoucím se do východního Německa.

Byl krásný podzim a buřty prodávané na ulicích Výmaru byly neodolatelně přisládlé a pivo slaboučké. Tak jdu radši do té krypty. Kráčím vedle řady neuvěřitelně zdobených honosných rakví a čtu na nich jména, abych našel svého duševního miláčka. Ale pořád jen samá neznámá zapomenutá jména na rakvích s výbušně zlatým lemováním a kroucením nekonečných ozdobných spirál, až oči přecházejí. Nikde můj Goethe. Najednou přijdu k obyčejné dřevěné rakvi a na ní je napsáno „Tvůj Goethe“... Slyším ho z té rakve řvát: „Ach, s právy filozofii a medicínu jsem studoval a také teologií já pohřichu se prokousal – a teď tu, blázen, stojím, žel, a ani za mák jsem nezmoudřel. Titul majstra, ba doktora mám, vodím křížem krážem a sem a tam své žáky za nos po deset let – a dovedu jedno jen povědět: Je nemožné, abychom cokoliv znali!“ A z okolních rakví se jen ozývá čvachtání hnijících tlustých břich...

Touha po poznání mě žene do duševního světa chechtajících se bláznů, šašků a klaunů, do světa, kde je všechno jen jedna obrovská sranda a jde o hovno... chachachachááá!

Vtom přichází vlastní tělo. Jelikož nás vládoucí režim nechce pustit na prkna divadel, kin a koncertních sálů, do vydavatelství knih a gramofonových desek, tak si všechno začneme vytvářet vlastními prostými, nahými těly. Stávají se nám vším, od čeho jsme odseknutí. Utíkáme s nimi do lesů, polí, vesnických stavení, statků, sklepů a opuštěných zahrad. Jásáme nad svými těly, které se najednou protahují stotisíckrát svobodněji a rozevlátěji než kdy předtím. Začínáme být

šťastní v prostoru odděleném od světa úředního, kontrolovaného, diktovaného, cenzurovaného...

V těžkém cigaretovém dýmu vesnického sálu zvedám nad hlavu gramofonovou desku, pak vytáhnu jehlu, kterou do ní vyryji hluboký škrábanec, pokládám ji zpět na gramofon a křičím do mikrofonu: „A teď si poslechneme naši alternaci oficiální kultury, náš zásah do jejich zkurvené kontrolované kultury věčného komunistického štěstí.“ Z obrovských reprobeden, které jsme si sami doma vyrobili, se rozeznívá česká dechovka s opakovanými rupanci, které znějí jako ohlušující výstřely z tanků, výstřely, které prorážejí zeď sálu a letí krajem jako bomby nového manifestu druhé podzemní kultury...

V publiku sedí dítě s plastikovou pistolí v ruce a jakoby na mě střílí. Už naprosto ožralý jdu a vytrhnu mu ji z drobné, něžné ručičky, praštím jí o zem a rozšlapu ji na kusy. Dítě příšerně brečí, matka ho konejší a já řvu: „Celý svět chce lásku a ty chceš střílet pistolí?“ Dítě v šoku ječí a po tvářích se mu valí slzy, vyždímané mojí krutostí z jeho dušičky...

Potom před diváky otevřu dopis od Marty a čtu ho do mikrofonu.

Marta popisuje, jak rodí své dítě v Austrálii, jak ji nějaká žena drží za ruku a ostatní se na ni s láskou dívají. Všichni jsme uneseni snem o lepší, spravedlivé a láskyplné společnosti tam na Západě, v lidském kapitalismu, a začínáme věřit, že přísloví o putování světem, kdy zase najdeme jen vlastní stíny, je už dávno neplatné a že každý musí svůj stín překročit.

Končím večer větou: „Nerozsvěcujte slepici, ať nevidí světlo a pořád spí!“

Zhasínám reflektory v sálu a další naše ilegální nepovolená akce „Damil Deskotěky“ končí.

Rozhodnu se vytvořit pořad o Ježíši Kristu.

Jdu s Milošem do kostela a fotíme všemožně ztrhané tváře soch, zmítající se v utrpení ze ztráty Pána, co je přibitý na kříži, o kterém vlastně vůbec nic nevíme, neb nám to nikdy ve škole neřekli a zahrabávali náboženství pod koberec opia lidstva, opia, jehož, jak říkali, se musí lidstvo ve vlastním zájmu vzdát.

Doma vyvoláváme fotky v chemické lázni, popíjíme pivo a rum. Přejde Milošova holka Kanada, čumíme do fotografické lázně na obličej Máří Magdalény, Ježíšovy milenky. Miloš rozvěsí vlhké vyvolané fotografie na šňůry v kuchyni a chce ode mě, abych před jeho očima vomrdal jeho holku.

Kanada se chechtá, ale už je dávno nahá, leží na gauči, vjíždím do její vlhké kundy a Miloš kolem běhá, jednou rukou si honí čuráka a druhou mává ve vzduchu mokrou fotkou Máří Magdalény, aby jí osušil slzy.

Na Vánoce se někdo vyšplhal na obrovský nápis „Proletáři všech zemí, spojte se“, přišroubovaný na střeše továrny, a ukradl písmeno „P“. Lidi v projíždějících

vlacích se řehťali, protože nápis vybízel proletáře, aby vládli světu a zatahli už konečně veškeré rolety světa, aby byl pokoj od všech systémů a byla tma a konejšivé ticho.

Na nádraží v Plzni na mě čekal Karel, držel v ruce maličkou sochu Svobody a hned se pustil do vyprávění: „Čoveče, vybaluju dárky a z jedné bedny se na mě vykulila tadyta socha Svobody a můj syn se na mě usmívá, protože ji udělal pro mě, to je něco, on už ví, že mám rád svobodu a že mi tím udělal děsnou radost, mizera jeden, ale mě to tak dojalo, že jsem normálně začal brečet jako malej harant!“ A začaly mu zase téct slzy a ukázal mi na ruku sochy, protože na ni jeho malý synáček namontoval žárovčičku, která se dala rozsvítit vypínačem.

Šli jsme do otlučeného špinavého nádražního bufetu. Dali jsme si pivo a sochu Svobodičky postavili na umakartový stolek. Hleděli jsme na světýlko vyzařující svobodu. Byla krásná noc Štědrého večera a my si pořád přinášeli další piva.

Do jediného otevřeného bufetu v celé Plzni se postupně trousili noví obdarovaní a za chvíli se naše žárovčička topila v kouři a rachotu opileckých hlasů. Dlaždičky na podlaze pořád víc a víc klouzaly, jak lidé přinášeli na botách břechku tvořenou sněhem a prachem plzeňských ulic, na které dnem i nocí padaly tuny popílku z komínů největší továrny v republice. Přišel i Daniel a hned jsme třískli pivu o sebe a notně si přihnuli z nemytých půllitrů. Přicházeli kámoši z androše a při každém následujícím loku jsme se s láskou dělili o bakterie bezzubých, svrastělých, opuchlých, smradlavých, vlašský salát přežvykujících stařeckých hub, z nichž ukapávaly z koutků rtů zažloutlé a trochu zkrvavené sliny. Tlustý výčepník měl nad pípou na provaze zavěšeného mrtvého kapra a vyvolával: „Kdo si dá další piiiivooo, na zdravííí, ať se nám ten další rok vydařííí!“ A všechny huby, i ty naše, opakovaly: „Piiiivooo zveedááámmm. Piiiivooo piiijuuu!“

Jsem si jist, že to byl opravdu jeden z nejkrásnějších večerů lidstva. A když ne všech, tedy alespoň můj.

Po té slizké sračce se smíšeninou prachu dělnické práce a výpotků lidských mozků jsme sklouzávali pořád hlouběji do českého androše. Byl slitinou všech, kteří chtěli mít na ručičkách žárovčičky svobody a chtěli žít v nespoutané, nezávislé, opravdové, neústupné, pravdivé, otevřené společnosti. Kteří nechtěli soutěžit a vítězit, kteří nechtěli, aby si na ně historie vzpomínala a aby byli zapsáni zlatým písmem do posraných šutrů na pomnících a pamětních deskách, kteří srali na peníze a s chechtotem je házeli hospodskému do smradlavých pivních louží na výčepním pultu, kteří chtěli našlehat umění ze semene v menstruační krvi života, kteří nechtěli žít v žádných elitních třídách a srali na zboží jakéhokoli tvaru a obsahu, kteří rozpustili život v umění a umění v politice a politiku v životě, kteří neměli žádné životní programy a plány, kteří nechtěli nikdy a nikomu

zaprodát své umění opravdovosti, kteří chtěli hledět jeden druhému do očí z co možná nejbližší vzdálenosti, takové vzdálenosti, při které se vám v mozku vytvoří jedno obrovské rozmazané oko... zkrátka všech těch, kteří chtěli žít v intenzivní přítomnosti chvíle zaplivaného nádražního bufetu!

Na jaře, když zavoněla roztávající hlína a vzduch se začal nadnášet a nebyl tak těžký na dýchání, navrhuju, že utečeme do lesů a polí, mezi potoky, řeky a rybníky a že se vysereme na státem kontrolované vybilené místnosti a necháme je nad námi plout v oblacích daleko oddělených od nás, androše. Androše, co se prosakuje jako nová vrstva celou krajinou a společností...

To léto jsme starou dodávku naložili námi podomácky zkonstruovanou zvukovou aparaturou, spacáky a stany, promítačkou a filmy, přiložili sud s pivem a pípu a Míček dovláčel státu ukradený motorový agregát na výrobu elektřiny. Vyjeli jsme daleko za město, našli si místo mezi poli a lesy. Tam jsme vše vybalili, postavili z kůlů a klacků improvizované pódium, zavěsili promítací plátno, zapojili zesilovače, na větve stromů připevnili reflektory, a když bylo všechno hotovo, Míček zatáhl za startovací provaz agregátu. Ten se jen zakuckal a nic. Zatáhl opět a zase nic. Tak tahal a tahal a pak povídá: „Serem na to, já jedu pro další, měli tam dva.“ Tak jsme dokouleli sud do potoka, narazili ho a rozložili se po trávě a pili pivo.

Čekali jsme, až Míček ukradne státu druhý elektrický agregát.

Večer už bublal výbuchy motoru a z aparatury se linula nekonečná směsice rockové, folkové, klasické experimentální hudby.

Před půlnocí jsme rozjeli náš pořad o neznámém chlápkovi, co ho před dvěma tisíci lety přibili na dva zkřížené trámy a jehož tělo pro potěšení rozpárali. Na plátno jsme promítali diapozitivy o tom, jak Daniel a já jdeme po plzeňském náměstí, neseme si na zádech nahou krejčovskou pannu a dojdeme až za město na malý opuštěný hřbitov, hustě zarostlý plevelem, z něhož vyčuhují rezivé kříže. Daniel rozhrne nános uschlé, neposečené trávy a objeví se odlitek těla z roztaženými rukama a skleslou hlavou. Já mu pak vyprávím fikci, jak se tento chlápek před staletími postavil proti mocnému východnímu impériu, jak ho za to přibili na kříž, jak křičel o pomoc svého otce, který byl ale daleko ve vesmíru a vůbec ho neslyšel. A jak tam Ježíš řval bolestí, svíjel se a pod ním se chechtal dav kolaborantů s imperiálním režimem. Dav, který se nechal koupit za žrádlo a pivo a klaněl se mocné říši. Říši, která byla daleko od hlučících mas s mastnými pysky.

Všichni seděli na trávníku a hleděli na diapozitivy, poslouchali rockovou operu Jesus Christ Superstar, pili pivo a někteří spolu šoustali.

Nad ránem Míček spustil promítačku a na rozednívacím plátnu se začal odvíjet

film o Snu noci svatojánské. Ale to už skoro všichni spali a Míček také usnul, film se zasekl, pomalinku se jak had plazil z promítačky na zem a proplétal se mezi nohama chrápajících ožralých androšských svobodomilců, tvořil klubka hadích těl a jen rachocení promítačky připomínalo chrěstýší ocas či kastaněty romských tanečnic ztrácejících domov...

Ráno jsem odešel s krásnou mladičkou Vladěnou k potoku, abychom ze sebe smyli špínu opilecké noci.

Vysvlíkli jsme se do naha a vlezli do příšerně studené vody. Přitiskl jsem se k ní, a jak jsem se o ni třel, tak se mně i navzdory studené vodě postavil čurák a lehce jsem do ní vjel. Váleli jsme se v proudu rozčeřených vlnek, které se prodíraly mezi jejími pevnými kozičkami tak, že bradavky vypadaly jako žabí oči. Byla nám děsná zima. Ale můj čurák cítil teplo její kundy, které jako by se přes ten hřejivý most přelévalo do celého těla, až mě naplnilo po konečky prstů. Pak už nemělo kam uniknout, tlak v kotli stoupal a stoupal a najednou mocně vybuchl, moje semeno se vrátilo do její kundy a oba jsme v orgasmu mocně švihli naším společným tělem jak ryba ocasem, která pluje proti proudu a toku času.

Při tom se mi rozezněla v hlavě moje báseň o filozofii života, která doprovázela náš poslední undergroundový film. Zmítal jsem se v něm obalen obvazy pod železničním mostem v Plzni, přes něj chodily davy dělníků z práce ze Škodovky, zastavovaly se u brlení a zíraly na oslepenou bílou figuru, jakoby zbavenou všech smyslů, válející se v prachu pod oblouky mostu. Slepý jsem ohmatával žulové kvádry, na kterých spočívala celá mostní konstrukce, svíjel se v prachu a kamení a najednou jsem nahmatl malý stromeček, který vyrůstal z pukliny mezi kvádry. Nějaký dělník na mě seshora věštecky zařval: „Ste se snad zbláznil, ne? Co sebou šijete v tom bordelu? Proč si nevodkrejete voči?“

Podmostní filozofická jatka

První prostřih odjinud, avšak zdánlivě

*Přišel malý kluk ve vytahaných teplácích a naboso obutých, vybledlých keckách
a vykopl míč do vzduchu*

Míč se přilepil ke klenbě mostu hned vedle tří malých stalagmitů

„Mně je to fuk,“ řekl a šel dál

„Ale já bych ti ho zkusil srazit kamenem!“ volal jsem za ním

a on vyběhl na násep u mostu, otočil se a zařval na mě dolů

„Jestli chceš házet kamenem, tak ho hod' po mně!“ pak zmizel

Prošly dvě šedé postavy a pod mostním obloukem proletěl holub

v letu měl strnule roztažená křídla, skleněné oči,

a když se ve vzdálenosti asi padesáti metrů ode mě zastavil ve vzduchu,

teprve tehdy jsem si všimnul,

že je nad ním natažené ocelové lanko s kladkou, na níž byl zavěšen

„Holá, jak se máš?“ volal z mostu Vladimír

a vtláčoval špachtlí sádru do rány mezi kamenná Kristova žebra

„Zbrojnoš římskej prej do něj zapíchl kopí, až když ho sňali z kříže,

když ležel na zemi před tváří své matky a jestli ho někdo z toho kříže sundá,

tak se sádra dá snadno vydrolit šroubovákem“

Druhý monolog

Hmota jest duch a smrt je termín zdánlivého konce.

Jestliže prvotním a základním kamenem světa jest duch,

v němž spočívá a limitně končí nekonečná dělitelnost hmoty,

duch jako vlnově pojatý limitní cíl a snad jediný partner prostoru,

pak je to duch všeobjímající, sám svůj rub vcucávající,

nepřibývající, ni ubývající, duch neměnný

Druhý prostřih odjinud, avšak zdánlivě

Průvod mnichů nesoucích relikvie,

provazy v pásech a zvířený prach bosýma nohama,

v rukách větru znějící ocelový sloup,

ke kamenným kvádřům přilnutá postava, očekávající vražednou ránu,

sesouvá se jasmínový čepec, stéká po temeni a pád jeho přerušen zemí,

travní sušina, natrásána a prosoukávána zčernalou zelení,

zhušťující posléze sušinu schnutím vlastním a červí,

*dešťovky, topící se v loužích z jarních dešťů a hmyz,
malátnější v podzimních mrazících,
na mlžnými kapičkami povlečených stvolech,
ozvěnované kroky v rozbřesku dne na trh spěchajících,
kvílení koček a běh myší,
krysy, sledované nahými ocasy*

Třetí monolog

*Veškeré formy tohoto ducha, spjaté jak z lístku květ,
formy navzájem se prostupující, stmelující, kypící, drolící se a škvařící, zplyňující se
a planoucí,
setroávají v prostoru a vzdálenost mezi jednotlivými změnami,
nazývajícími se časem, není žádná,
neboť probíhají teď a najednou po kružnici o nekonečně malém poloměru
Je to svět jako nic a duch jako prostor a duch,
duch vymezený a určený prostorem, čili ničím, duch stavěný z něčeho
Kde je však hranice ducha a něčeho?
Totiž pátráme-li po hranicích,
nejsme u konce svého hledání absolutní podstaty,
neboť hranice ducha a něčeho jsou nejasné,
mlžné a splývající a tudíž nejsou a pakliže nejsou,
duch překrývá nic a nic jest duchem a duch tedy hmotou
Pak lze tvrdit, že hmota je ničím, avšak hmota jest,
jelikož je duchem a duch jest...
Z toho plyne, že nic samo o sobě není, a tudíž ani prostor sám o sobě není
a je vlastní plochou či rozhraním jakéhosi zrcadla
odrážejícího všejediné pod úhlem dopadu
Je pouze jedno jediné všesplynutí
a tím je všejediný duch*

Třetí prostrh odjinud, avšak zdánlivě

*Pišce, troubele a trumpety, hoboje a flétny, stříbrné flétny bez prstů,
mandolíny, citery a pikoly, violy a harfy, žestě, píšťaly a tympány
Nudle a špagety zvuku zbrocené rajčatovými protlaký
kluští a mydlí se mezi brleními mostními,
zvuk vanoucí z pavučinových podpaží soch
zvuk zryhovaný ostny trnové koruny tváří ztuhlých v utrpení
Hledí na tě vzhůru dvě ženy!*

*Pohled kalený rozpouštějícím se holubím trusem
 skrz kostní dřeň se slabým zapraskáním povrchu vbitý hřeb
 vprostřed štípajícího se trámu, suky se schnutím smrštily,
 vypadly a odneseny proudem disharmonie času a prostoru
 skřípot a trnutí vazeb vztažených k bytí
 a pak prší na nahé nástroje tvářemi přitisknuté k chladem nasáklé dlažbě
 a trošičku se plazí a zrnka písku škrábou na břiše
 a špičkou jazyka setřena chuť ohlazené žuly
 dunivé cinknutí levého zadního kopýta
 a kaštanové puknutí palce drceného podkovou...
 „Vstávejte, člověče, co se tady válíte a pletete, koně jste splasil a
 průvod zastavil, zmizte z cesty!“ otáčí se v sedle a nad zadnicí koně
 „Svatý otče, nic vážného, jen jakýsi bídný otrhanec
 leže v blátě cesty v putování zabránil“
 „Nebylo mým úmyslem bránití vám v pouti, jen k zemi přisát chtěl jsem pochopit“*

Čtvrtý monolog

*Lze uplatnit představu,
 že všejediný duch byl infikován odkudsi z exteriéru všejediného
 ovšem všejediný duch nemůže mít žádný exteriér, nýbrž pouze a jediné interiéru
 tedy mohl by být infikován sebou samým,
 čili infekce všejediného do všejediného,
 zmitajícího se v nesmířené rozporuplnosti
 Nepatrný příklad rozporuplnosti jsou ocelové pláty stožáru spojené nýty,
 přechovávající v pnutí vlastní hmoty energii jí předanou
 Je to akumulace nepatrné části celkové energie,
 logické stavy celku, drolené v drobtý rozdílných energií,
 aby částice celku mohly držet násilnou formu
 Proto je jakákoliv forma násilný a neuvolněný stav...
 Co je však pohnutkou k této infekci, vedoucí k oné nesmírné rozporuplnosti?
 Je jím opět všejediný duch, který tudíž obsahuje i nesmírnou rozporuplnost
 Dráty na stožáru urychlují a usnadňují přeliv rozporuplnosti,
 všejediný duch je totiž horou vrstvenou vzhůru
 ke stále dokonalejším a rozporuplnějším formám,
 až k uvědomění sebe sama a uvědomění je člověk,
 je onou špicí hory, chvějící se i s podloží v rezonanci
 s jediným výkřikem „Budiž světlo!“
 a i kameny a volí bez ustání řvou
 „Budiž světlo!“*

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.